

Kompetenciafejlesztési koncepció az alapszintű digitális kompetenciák fejlesztéséhez, kompetenciafejlesztési terv az alapszintű digitális kompetenciák általános fejlesztésére

**DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú,
„Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése”
c. projekt**

IKK Nonprofit Zrt.
H-1033 Budapest, Szőlőkert utca 9.
H-1243 Budapest, Pf.: 669.
ikk.hu | iroda@ikk.hu

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

IKK Nonprofit Zrt.
H-1033 Budapest, Szőlőkert utca 9.
H-1243 Budapest, Pf.: 669.
ikk.hu | iroda@ikk.hu

Tartalom

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	7
2. PEDAGÓGIAI KONCEPCIÓ	9
a. Alapszintű digitális kompetenciafejlesztés céljainak meghatározása	9
i. Cél: a személyes kompetenciák fejlesztése	10
ii. Cél: kontextus alapú tananyagegységek alkalmazása	10
iii. Cél: alternatíva nélküli eszközök, szolgáltatások használatának elsajátítása	10
iv. Fő célkitűzés: alapvető élethelyzetek megoldásának képessége digitális eszközökkel	10
b. Alapszintű digitális kompetenciafejlesztés helye és szerepe a digitális kompetenciafejlesztési rendszerben	11
c. Alapszintű digitális kompetenciafejlesztés keretében fejleszteni tervezett digitális kompetenciaterületek és elemeinek, ismeretek és készségek azonosítása	13
i. Információ- és adatmenedzsment kompetenciaterület	13
ii. Kommunikáció és együttműködés kompetenciaterület	15
iii. Digitális tartalmak létrehozása kompetenciaterület	18
iv. Biztonság kompetenciaterület	20
v. Problémamegoldás kompetenciaterület	22

d. Alapszintű digitális kompetenciafejlesztés célcsoportjainak előzetes meghatározása és tanulási jellemzőik	24
i. Idősebb felnőttek	24
ii. Vidéki lakosok	26
iii. Gazdaságilag hátrányos helyzetű csoportok	27
iv. Fogytékkal élők	29
v. Releváns jártassági szintek a DigComp keretrendszeren belül	30
3. TANULÁSI-TANÍTÁSI EGYSÉGEK MEGHATÁROZÁSA	32
a. Kompetenciaprofilok bevezetése	32
b. Tanulási-tanítási egységek és modulok tartalmi követelményeinek meghatározása	32
i. Alapszintű számítógép kezelés	33
ii. Számítógép napi használati lehetőségei	34
iii. Alapszintű mobil eszköz (<i>mobiltelefon, tablet</i>) kezelés	36
iv. Mobil eszközök (<i>mobiltelefon, tablet</i>) napi használati lehetőségei	37
v. Alapszintű digitális tartalom előállítás	39
vi. Alapszintű digitális ügyintézés – magánélet	40
vii. Alapszintű digitális ügyintézés – munka	42
c. Oktatásmódszertani és tanulásszervezési eljárások meghatározása a tanulási-tanítási egységek és modulok oktatásához	43

i.	oktatásmódszertani megközelítés	44
4.	TANULÁSI-TANÍTÁSI FELTÉTELEK, ESZKÖZÖK ÉS ERŐFORRÁSOK MEGHATÁROZÁSA.....	50
a.	Tanulási-tanítási egységek személyi feltételeinek biztosítása	50
i.	Oktatókkal szembeni alapkövetelmények	50
ii.	Oktatók képzése és ezen képzések követelményei	52
b.	Tanulási-tanítási egységek helyszíni és infrastrukturális feltételeinek biztosítása 55	
c.	Tanulási-tanítási egységek tárgyi eszköz feltételeinek biztosítása	56
d.	Tanulási-tanítási egységek egyéb oktatási, digitális tanulási feltételei	58
5.	TANULÁSI-TANÍTÁSI TEVÉKENYSÉG ALAPELVEI.....	60
a.	Motiváció és bevonás alapelvei	60
i.	Alapelvek.....	60
ii.	Alapelvárások.....	61
b.	Kommunikáció alapelvei	61
i.	Idősebb Felnőttek.....	62
ii.	Vidéki Lakosság	62
iii.	Gazdaságilag hátrányos helyzetűek.....	63
iv.	Fogyatékkal élők	63
c.	Adaptivitás és egyéni jellemzők figyelembevétele	63

d. Jogszabályi és szakmai irányelvek betartása	64
--	----

6. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS MÓDSZERTANA ÉS ESZKÖZEINEK MEGHATÁROZÁSA..... 66

a. Célcsoportok igényeinek jobb megértését biztosító mérési és értékelési módszerek, eszközök meghatározása	66
--	----

b. Célcsoportok, képzésre jelentkezők és képzési résztvevők digitális kompetenciáinak megértését biztosító, valamint az előrehaladásának mérési és értékelési módszerei, eszközei	67
---	----

i. Online tesztek.....	68
------------------------	----

ii. Esettanulmányok, esettanulmánymegoldás	68
--	----

iii. Egyszerűbb projektfeladatok, egyénileg vagy csoportosan	69
--	----

iv. Tanulási naplók és reflektív gyakorlatok	69
--	----

v. Részvétel és modul teljesítés	70
--	----

vi. Tanúsítási lehetőségek	70
----------------------------------	----

c. Képzési programok célkitűzéseinek teljesülését és eredményességének mérési, értékelési módszerei	71
--	----

i. Részvételi és bevonási arányok	71
---	----

ii. Programspecifikus hatékonysági mutatók, KPI-ok	72
--	----

iii. Résztvevői Elégedettségi Felmérések	72
--	----

iv. Munkaerőpiaci Hatásvizsgálat.....	73
---------------------------------------	----

v. Program auditok és független értékelések	73
---	----

7. KÉPZÉSI PROGRAMOK KARBANTARTÁSA ÉS FEJLESZTÉSE	75
a. A kompetenciafejlesztési program elindulását követő 1 hónap után	75
b. A kompetenciafejlesztés első kifutó évfolyamánál, kb. 3 hónap után	75
c. A kompetenciafejlesztési program elindulását követő 6 hónap után	76
d. A kompetenciafejlesztési program elindulását követő 9 hónap után	76
e. A kompetenciafejlesztési program elindulását követő 12 hónap után	77
f. Folyamatos szakmai támogatás és tudásmegosztás, valamint a szakmai háttértámogatás módszerei és eszközei	78
i. Módszerek és eszközök	78
8. FOGALOM ÉS RÖVIDÍTÉS JEGYZÉK	80
9. MELLÉKLET – HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK	81

1. Vezetői összefoglaló

Az alapszintű digitális kompetenciák fejlesztésére irányuló kompetenciafejlesztési koncepció célja, hogy a lakosság digitális képességeit növelje, különös tekintettel azokra, akik a DigKomp keretrendszer 1-es és 2-es szintjén helyezkednek el. A projekt a 4.2.3-23-2023-00001 „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” című projekt keretében valósul meg, az IKK Zrt. közreműködésével.

Fő célkitűzések:

- Személyes kompetenciák fejlesztése: A képzések célja, hogy az egyének digitális készségei fejlődjenek, melyeket a mindennapi életben és különböző élethelyzetekben alkalmazhatnak.
- Kontextus alapú tananyagegységek: A tananyagokat az egyének életének különböző szakaszaihoz és konkrét problémáihoz igazítják, így például nyugdíjasok számára az ügyfélkapu használatát, fiatalabb generációknak pedig a közösségi média alapvető használatát.
- Alapvető élethelyzetek megoldása digitális eszközökkel: A projekt célja, hogy minden állampolgár képes legyen digitális eszközökkel megoldani olyan alapvető élethelyzeteket, ezzel elősegítve a társadalmi és gazdasági életben való aktív részvételt. Ilyen alapvető élethelyzetek a digitális ügyintézés állami és kormányzati felületeken, a digitális egészségügyi ügyintézés, online vásárlás és ételrendelés, online banki szolgáltatások használata vagy különböző online tartalmak és médiumok fogyasztása.

A projekt szorosan illeszkedik a hazai és európai digitális kompetenciafejlesztési stratégiákhoz, mint például a Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3), a Digitális Munkaerő Program (DMP), valamint a Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2022-2030 (NDS). A program támogatja a munkaerőpiaci versenyképesség növelését, a digitális írástudás szintjének emelését és a felnőttkori digitális tanulásban való részvétel fokozását.

A kompetenciafejlesztési program kiemelt célcsoportjai közé tartoznak az idősebb felnőttek, vidéki lakosok, gazdaságilag hátrányos helyzetű csoportok és a fogyatékkal élők. A tananyagok és módszertanok az ő speciális igényeikhez igazodnak, figyelembe véve a

technofóbiát, fizikai és kognitív kihívásokat, valamint a rugalmas tanulási ütem szükségességét.

A program tanulási-tanítási egységei és moduljai az alapszintű számítógép- és mobileszköz-kezeléstől kezdve az alapvető digitális tartalom előállításán át a digitális ügyintézésig terjednek. Az oktatás során interaktív tanulási módszereket, gyakorlati feladatokat és szimulációkat szükséges alkalmazni, amelyek lehetővé teszik az azonnali visszajelzést és gyakorlást, így pedig a mély elsajátítást.

A képzési programok sikerének mérésére kombinált módszereket és eszközöket célszerű alkalmazni, ideértve az online teszteket, esettanulmány megoldásokat, és egyszerűbb projektfeladatokat is. A program hatékonyságát és eredményességét részvételi arányok, elégedettségi felmérések, munkaerőpiaci hatásvizsgálatok és független értékelések alapján lehetséges mérni.

A kompetenciafejlesztési program folyamatos karbantartását és fejlesztését tervezik a résztvevői visszajelzések és a képzési programok eredményeinek figyelembevételével. A program indulása után 1, 3, 6, 9 és 12 hónappal különböző értékelési és fejlesztési lépéseket vezetnek be a folyamatos szakmai támogatás és tudásmegosztás érdekében.

Ez a koncepció átfogó keretet biztosít az alapszintű digitális kompetenciák fejlesztéséhez, hozzájárulva a társadalom digitális fejlődéséhez és a hazai versenyképesség növeléséhez.

2. Pedagógiai koncepció

A pedagógiai koncepció készítésekor átfogó forráskutatást végeztünk a már létező digitális kompetenciafejlesztési programok eredményeinek bemutatása és egy átfogó helyzetértékelés céljából, ugyanakkor ilyen jellegű források sajnos nem érhetők el széles körben. A forráskutatás első sorban olyan digitális kompetenciafejlesztési koncepciókat tárt fel, amelyek általános bemutatása mellett az eredményeinek bemutatására nem volt alkalmas.

A feltárt koncepciók feldolgozása ettől függetlenül megtörtént, és a pedagógia koncepció, valamint az oktatásmódszertani koncepció kidolgozásához felhasználásra került. A forrásfeldolgozás során az ENSZ digitális kompetenciafejlesztési programját¹, a lengyel kormányzati digitális kompetenciafejlesztési stratégiát², valamint az AECA az Európai Bizottság támogatásával készített digitális kompetenciafejlesztési koncepcióját³ vettük alapul.

a. Alapszintű digitális kompetenciafejlesztés céljainak meghatározása

Az alapszintű digitális kompetenciafejlesztés célja, hogy az érintett egyének, akik a DigKomp keret 8 fokozatú "jártassági skáláján" az 1-es és a 2-es szinten helyezkednek el, megfelelő támogatást kapjanak digitális képességeik fejlesztéséhez. Ezek az egyének jelenleg csak segítséggel vagy némileg önállóan képesek néhány alapvető digitális művelet végrehajtására, mint például e-mailek olvasása vagy írása.

Az alapszintű digitális kompetenciákkal még nem rendelkező személyek számára fontos, hogy a tanulási folyamat az ő speciális igényeikre szabott legyen. Ezek közé tartozik:

- Egyszerű, lépésről lépésre történő útmutatás, ahol az összetett információkat egyszerű, jól követhető lépésekre kell bontani. Fontos az olyan médiumok használata, amelyek elősegítik a megértést és az ismeretek elsajátítását azáltal, hogy a különböző kompetenciákat és tudást a gyakorlatban mutatják be, majd lehetőséget adnak ezek kipróbálására egy biztonságos környezetben.

¹ Letöltve 2024. május. Elérhetőség: <https://technologytraining.un.org/content/courses/Resources/Digital-Skills-Programme-20-21-v2.pdf>

² Letöltve 2024. május. Elérhetőség: <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/kompetencje-cyfrowe>

³ Letöltve 2024. május. Elérhetőség: http://www.dcds-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/D9_DCD-Methodology-and-content_v2.pdf

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

- Interaktív tanulási módszerek, gyakorlati feladatok és szimulációk, amelyek lehetővé teszik az azonnali visszajelzést és gyakorlást.
- Rugalmas tanulási környezetek kialakítása, amelyek az állampolgárok élethelyzetéből adódó korlátok mellett is képesek a hosszú távú támogatásra. A fejlesztéshez szükségesek olyan platformok és eszközpark, amelyek lehetővé teszik a tanulást saját tempóban és időben.
- Támogató közösségek kialakítása. Mentorok, tanárok és tanulótársak, akik segítséget nyújtanak és motiválnak.

i. CÉL: A SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

A fejlesztés középpontjában a személyes kompetenciák kell álljanak, nem pedig a tananyagok és tananyagegységek meghatározása, fejlesztése. Ez azt jelenti, hogy a cél az egyén digitális készségeinek fejlesztése, amelyeket később is alkalmazhat a különböző élethelyzetekben. Ez a megközelítés biztosítja, hogy a megszerzett kompetenciák hosszú távon fennmaradjanak és hasznosak legyenek.

ii. CÉL: KONTEXTUS ALAPÚ TANANYAGEGYSÉGEK ALKALMAZÁSA

A tananyagokat úgy szükséges kialakítani, hogy azok az egyén életének különböző szakaszaihoz és konkrét problémáihoz kapcsolódjanak. Például, egy nyugdíjas számára fontos lehet megtanulni, hogyan használja az ügyfélkaput a nyugdíjügyeinek intézéséhez, míg egy fiatalabb generációnak hasznos lehet a közösségi média alapvető használatának elsajátítása.

iii. CÉL: ALTERNATÍVA NÉLKÜLI ESZKÖZÖK, SZOLGÁLTATÁSOK HASZNÁLATÁNAK ELSAJÁTÍTÁSA

A képzésben kiemelt szerepet kapnak azok az eszközök, amelyeknek nincs alternatívája, és amelyek elengedhetetlenek a mindennapi élethez. Ilyen eszközök például az EESZT (*Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér*), az ügyfélkapu, vagy akár olyan szolgáltatások, mint a Foodora, Wolt, online számlabefizetés.

iv. FŐ CÉLKITŰZÉS: ALAPVETŐ ÉLETHELYZETEK MEGOLDÁSÁNAK KÉPESSÉGE DIGITÁLIS ESZKÖZÖKKEL

A végső cél az, hogy minden állampolgár képes legyen alapvető élethelyzetek digitális megoldására. Ez magában foglalja a digitális eszközök alapvető szintű használatát, amely

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

lehetővé teszi számukra, hogy magabiztosan és önállóan végezhessek el a mindennapi feladatokat, ezzel hozzájárulva a társadalmi és gazdasági életben való aktív részvételükhöz.

b. Alapszintű digitális kompetenciafejlesztés helye és szerepe a digitális kompetenciafejlesztési rendszerben

Az alapszintű digitális kompetenciafejlesztés kiemelkedő jelentőséggel bír a modern társadalomban, mivel a digitális írástudás alapvető készségei nélkülözhetetlenek a mindennapi életben és a munka világában egyaránt. Ez a fejezet a hazai és az Európai Unió digitális kompetenciafejlesztési koncepcióinak politikai akaratát, céljait és stratégiáit mutatja be, amelyek alapot adnak a digitális kompetenciák széleskörű elterjedésének és fejlesztésének. A különböző stratégiák és célkitűzések bemutatása rávilágít arra, hogy az alapszintű digitális kompetenciafejlesztés beleillik a szélesebb digitális kompetenciafejlesztési rendszerbe, és elősegíti a társadalom digitális fejlődését.

A DIMOP PLUSZ 4.2.3-23 Megvalósíthatósági Tanulmánya teljes körűen mutatja be a digitális kompetenciafejlesztési program kontextusát. A tanulmány az alábbi elemeket azonosítja és fejt ki részletesen:

- **Digitális Kompetencia Keretrendszer (DigKomp) Fejlesztése:** Az 1341/2019. (VI. 11.) Korm. határozat rögzíti a DigKomp keretrendszer létrehozásának szükségességét, amelyet az innovációért és technológiáért felelős miniszternek kell kidolgoznia az emberi erőforrások miniszterével együttműködve. A keretrendszer célja a digitális kompetenciák értékelési és igazolási rendszerének, valamint a validálás és beszámítás eljárásrendjének kialakítása.
- **Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) 2021-2027:** Nyolc nemzetgazdasági prioritásra és két horizontális prioritásra fókuszál, amelyek hozzájárulnak az „Intelligensebb Európa” szakpolitikai célkitűzéséhez. A stratégia célja a minőségi munkaerőhiány csökkentése és a készségfejlesztés támogatása.
- **Ipar 4.0 és Szakképzés 4.0:** Az Ipar 4.0 célja a digitális technológiák bevezetése az iparban, míg a Szakképzés 4.0 a digitális kompetenciák fejlesztésére fókuszál. A Szakképzés 4.0 három pillérre épül: vonzó környezet, karrierlehetőségek és naprakész tudású oktatók.

- **Fokozatváltás a Felsőoktatásban Stratégia (2016):** A felsőoktatásra vonatkozó középtávú stratégia célja korszerű információs tartalmak létrehozása és hozzáférés biztosítása. A stratégia célkitűzései között szerepel a felnőttképzési és továbbképzési tevékenységek kiterjesztése az egészségügyben és az informatika alapszakok képzési követelményeinek felülvizsgálata.
- **Digitális Munkaerő Program (DMP):** A program célja a digitális iparban tapasztalható munkaerőhiány mérséklése és a digitális kompetenciák fejlesztése. A program többek között a DigComp keretrendszer bevezetését és a digitális alapkompenciák elkülönítését is magában foglalja.
- **Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája (DOS):** A felnőttképzés pillére az átfogó stratégiai célok között szerepel, mint például a technológiai fejlődésre gyorsan reagáló szakmai továbbképzések támogatása. A stratégiában nevesített célok az e-learning és távoktatási rendszerek fejlesztésére irányulnak.
- **Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2022-2030 (NDS):** Keretstratégiaként rendszerezi a digitalizációval kapcsolatos kormányzati dokumentumokat. A DigKomp rendszer gyors és szisztematikus bevezetésére, valamint a munkaerő-piaci igényekhez illeszkedő IT képzések támogatására fókuszál.
- **Digitális Jólét Program 2.0 (DJP 2.0):** A program a digitalizációt támogató fejlesztési programokat fogalmazza meg, amelyek célja az internet hozzáférhetőségének biztosítása és az oktatási rendszer digitális átalakítása. A közszféra és magánszféra területén az ismeretek átadásának és a képzésnek kiemelt jelentősége van.
- **Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Stratégia (2014-2020):** Célja a szolgáltató állam létrehozása, amely mindenki számára elérhető és ügyfélbarát eljárásrenddel működik. Az e-közigazgatási szolgáltatások igénybevételéhez szükséges digitális kompetenciák fejlesztésére fókuszál.
- **Egészséges Magyarország 2021–2027:** Célja az egészségügyi digitális szolgáltatások bővítése és korszerűsítése, különösen az idős korosztály életminőségének javítása érdekében.

A Megvalósíthatósági Tanulmány összefoglalója részletesen rávilágít a különböző stratégiai dokumentumok és programok összefüggéseire és közös célkitűzéseire, amelyek központi elemei a digitális kompetenciák fejlesztése és a munkaerőpiaci igényekhez való alkalmazkodás.

c. Alapszintű digitális kompetenciafejlesztés keretében fejleszteni tervezett digitális kompetenciaterületek és elemeinek, ismeretek és készségek azonosítása

A DigComp 2.2 keretrendszer 5 kompetenciaterületet határoz meg, amelyek a digitális kompetencia alapját jelentik. Ezek a következők:

- a) Információ- és adatértés,
- b) Kommunikáció és együttműködés,
- c) Digitális tartalom létrehozása,
- d) Biztonság,
- e) valamint Problémamegoldás.

Az első három terület olyan kompetenciákat foglal magában, amelyek konkrét tevékenységekhez és felhasználási módokhoz kapcsolódnak. Ezzel szemben a negyedik és ötödik terület (*Biztonság és Problémamegoldás*) „transzverzális”, azaz bármilyen digitális eszközzel végzett tevékenységre vonatkoznak, hordozható kompetenciák.

A Problémamegoldás elemei kiemelten kezelt képességek, mivel minden kompetenciában fellelhető elemekből tevődik össze. Ezt a kompetenciaterületet külön is kiemelték a keretrendszer megalkotói, hangsúlyozva a technológia és digitális gyakorlatok elsajátításának fontosságát.

İ. INFORMÁCIÓ- ÉS ADATMENEDZSMENT KOMPETENCIATERÜLET

Az információ- és adatértési kompetencia magában foglalja az információs szükségletek és igények megfogalmazásának képességét, valamint a digitális adatok, információk és tartalmak megtalálásának és letöltésének képességét. Emellett a terület foglalkozik a szükséges források és azok tartalmának relevanciájának megítélésével, valamint az adatok és információk tárolásának, kezelésének és rendszerezésnek témakörével. A kompetenciaterület az alábbi kompetenciaelemeket tartalmazza.

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

1. Adatok, információk és digitális tartalmak böngészése, keresése – kompetenciaelem

Az információval kapcsolatos igények megfogalmazása, valamint adatok, információk és tartalmak keresése digitális környezetben. Az adatokhoz, információkhoz és tartalmakhoz való hozzáférés, illetve ezek közötti eligazodás. Egyéni keresési stratégiák kialakítása, és igény szerinti módosítása. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - saját információs igényeimet felismerni,
 - digitális környezetben egyszerű módon adatokat, információkat és tartalmakat keresni,
 - ezekhez az adatokhoz, információkhoz és tartalmakhoz hozzáférni, és közöttük eligazodni,
 - egyszerűbb személyes keresési stratégiákat azonosítani.

2. Adatok, információk és digitális tartalmak kiértékelése – kompetenciaelem

Az adat-, információ- és digitális tartalomforrások hitelességének és megbízhatóságának elemzése, összehasonlítása és kritikus értékelése. Az adatok, információk és digitális tartalmak elemzése, értelmezése és kritikai értékelése. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - felismerni az általánosan használt adat- és információforrások, illetve ezek digitális tartalmának hitelességét és megbízhatóságát.

3. Adatok, információk és digitális tartalmak kezelése – kompetenciaelem

Adatok információk és tartalmak elrendezése, tárolása és visszakeresése digitális környezetben. Ezek rendszerezése és feldolgozása strukturált környezetben. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) *Alapszinten, segítséggel képes vagyok ÉS/VAGY*
- (2-es jártassági szint) *Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok*
 - felismerni, hogyan lehet adatokat, információkat és tartalmakat egyszerűen elrendezni, tárolni és visszakeresni digitális környezetben,
 - felismerni, hol lehet ezeket strukturált környezetben egyszerűen elrendezni.

ii. KOMMUNIKÁCIÓ ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS KOMPETENCIATERÜLET

A kommunikáció és együttműködés kompetenciájának elsajátítása lehetővé teszi az interakciót, kommunikációt és együttműködést digitális technológiákon keresztül, figyelembe véve a kulturális és generációs sokféleséget is. Fontos szerepe van a társadalmi életben való részvételnek az elősegítésében, köz- és magánjellegű digitális szolgáltatásokon keresztül, valamint szerepe van a részvételi állampolgárság megvalósításában is. A terület magába foglalja a digitális jelenlét, a digitális identitás és reputáció hatékony kezelését. A kompetenciaterület az alábbi kompetenciaelemeket tartalmazza.

1. Digitális technológiával támogatott interakció – kompetenciaelem

Interakciót valósít meg a digitális technológia széles körű használatával, ismeri az adott kontextusnak megfelelő kommunikációs módokat. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) *Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY*
- (2-es jártassági szint) *Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok*
 - egyszerű digitális technológiákat interakciókhoz kiválasztani, és

- azonosítani a megfelelő, adott helyzethez illeszkedő egyszerű kommunikációs eszközöket.

2. Megosztás digitális technológiák segítségével – kompetenciaelem

Adatok, információk és digitális tartalmak megosztása megfelelő digitális technológiákon keresztül. Közvetítés információk és tartalmak megosztásában, hivatkozási és forrásmegjelölési gyakorlatok ismerete. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - felismerni egyszerű, megfelelő digitális technológiákat adatok, információk és digitális tartalmak megosztásához,
 - azonosítani egyszerű hivatkozási és forrásmegjelölési megoldásokat.

3. Az állampolgárság gyakorlása digitális technológiák segítségével – kompetenciaelem

Részvétel a társadalomban nyilvános és magán digitális szolgáltatások segítségével. Önszervezési és állampolgári részvételi lehetőségek keresése megfelelő digitális technológiákkal. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - azonosítani egyszerű digitális szolgáltatásokat a társadalmi szerepvállaláshoz,
 - felismerni egyszerű, megfelelő digitális technológiákat az önszervezéshez és ahhoz, hogy állampolgárként társadalmi szerepet vállaljak.

4. Együttműködés digitális technológiák segítségével – kompetenciaelem

Digitális eszközök és technológiák használata együttműködéshez, adatok, források és ismeretek közös létrehozásához. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - egyszerű digitális eszközöket és technológiákat választani az együttműködésekhez.

5. Netikett – kompetenciaelem

A viselkedési normák és szabályok ismerete a digitális technológiák használatakor és digitális környezetben történő interakciók során. A kommunikációs stratégia célközönséghez igazítása, valamint a kulturális és generációs sokszínűség tudatosítása a digitális környezetben. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - megkülönböztetni egyszerű viselkedési normákat és szabályokat a digitális technológiák használata és a digitális környezetben folytatott interakciók során,
 - kiválasztani egyszerű, a célközönséghez illeszkedő kommunikációs formákat és stratégiákat,
 - megkülönböztetni olyan, a kulturális és generációs sokszínűséggel kapcsolatos egyszerű szempontokat, amelyeket digitális környezetben figyelembe kell venni.

6. A digitális személyazonosság kezelése – kompetenciaelem

Egy vagy több digitális személyazonosság létrehozása és kezelése, képesség a jóhírnév megvédésére, a különböző digitális eszközök, környezetek és szolgáltatások segítségével

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

létrehozott adatok kezelése. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - felismerni a digitális személyazonosságot,
 - egyszerű módszereket ismertetni, amelyekkel meg tudom védeni a jóhíretem az interneten,
 - felismerni olyan egyszerű adatokat, amelyeket digitális eszközökkel, szolgáltatásokkal vagy digitális környezetben hozok létre.

iii. DIGITÁLIS TARTALMAK LÉTREHOZÁSA KOMPETENCIATERÜLET

A digitális tartalom létrehozásának kompetenciája magában foglalja a digitális tartalmak létrehozásának és szerkesztésének képességét több médiumon keresztül. A területhez kapcsolódik az információk és tartalmak fejlesztésének és integrálásának képessége az egyén már meglévő tudásába és készségeibe, a szerzői jogok és licencek alkalmazásának, megértésének képességével együtt. Kapcsolódó képesség a digitális tartalmak előállításához szükséges számítógépes rendszerek számára érthető utasítások adásának képessége is. A kompetenciaterület az alábbi kompetenciaelemeket tartalmazza.

1. Digitális tartalomfejlesztés – kompetenciaelem

Különböző formátumú digitális tartalmak létrehozása és szerkesztése, önkifejezés digitális eszközökkel. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - olyan módszereket azonosítani, amelyekkel egyszerű formátumú, egyszerű tartalmakat lehet előállítani és szerkeszteni,
 - azokat a módszereket megválasztani, amelyek segítségével egyszerű digitális tartalmak létrehozásával tudom kifejezni magam.

2. Digitális tartalmak integrálása és átalakítása – kompetenciaelem

Információ módosítása, finomítása, javítása és meglévő tudásanyagokba történő integrálása új, eredeti és releváns tartalmak és ismeretanyag létrehozása érdekében. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es *jártassági szintekhez egyöntetűen*):

- (1-es *jártassági szint*) *Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY*
- (2-es *jártassági szint*) *Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok*
 - olyan módszereket kiválasztani, amelyekkel új tartalmak és információk egyszerű elemeit tudom módosítani, finomítani, javítani és integrálni új, eredeti tartalmak létrehozásakor.

3. Szerzői jog és felhasználási feltételek – kompetenciaelem

Az adatokra, digitális információkra és tartalmakra vonatkozó szerzői jog és felhasználási feltételek megértése. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es *jártassági szintekhez egyöntetűen*):

- (1-es *jártassági szint*) *Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY*
- (2-es *jártassági szint*) *Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok*
 - azonosítani az adatokra, digitális információkra és tartalmakra vonatkozó szerzői jog és felhasználási feltételek egyszerű szabályait.

4. Programozás – kompetenciaelem

Számítógépes rendszer által feldolgozható utasítássorozatok tervezése és kidolgozása adott probléma megoldására vagy konkrét feladat végrehajtására. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es *jártassági szintekhez egyöntetűen*):

- (1-es *jártassági szint*) *Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY*
- (2-es *jártassági szint*) *Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok*

- egyszerű problémák megoldásához vagy egyszerű feladatok végrehajtásához szükséges, programozható rendszer által feldolgozható egyszerű utasításokat felsorolni.

iv. BIZTONSÁG KOMPETENCIATERÜLET

A biztonsági kompetencia kiemelt témája a digitális eszközök, tartalmak, személyes adatok és a magánélet védelme a digitális környezetben. Kapcsolódik a fizikai és pszichológiai egészség védelme, valamint a digitális technológiák társadalmi jóllétre és társadalmi befogadásra gyakorolt hatásainak tudatosítása. Emellett a digitális technológiák és használatuk környezeti hatásainak ismerete is része ennek a kompetenciának. A kompetenciaterület az alábbi kompetenciaelemeket tartalmazza.

1. Eszközök védelme – kompetenciaelem

Eszközök és digitális tartalmak védelme és a digitális környezetre jellemző kockázatok és veszélyek ismerete. A biztonsági intézkedések ismerete, valamint a megbízhatóság és a magánszféra tiszteletben tartása. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- *(1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY*
- *(2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok*
 - felismerni egyszerű módszereket eszközeim és digitális tartalmaim megóvására, és
 - megkülönböztetni egyszerű kockázatokat és veszélyeket digitális környezetben,
 - kiválasztani egyszerű biztonsági és védelmi eljárásokat, és
 - felismerni egyszerű megoldásokat a megbízhatóság és a magánszféra védelmének megfelelő figyelembevételére.

2. A személyes adatok és a magánszféra védelme – kompetenciaelem

Személyes adatok és a magánszféra védelme digitális környezetben. Személyazonosításra alkalmas információk használatának és megosztásának ismerete, saját magam és mások védelme. Annak ismerete, hogy a digitális szolgáltatók adatvédelmi szabályzattal tájékoztatják

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

a felhasználókat a személyes adatok felhasználásáról. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - kiválasztani egyszerű módszereket személyes adataim és magánszférám megóvására digitális környezetben,
 - azonosítani a személyazonosításra alkalmas információk felhasználásának és megosztásának egyszerű módjait magamat és másokat védve,
 - felismerni egyszerű adatvédelmi tájékoztatókat a személyes adatok digitális szolgáltatásokban történő felhasználásáról.

3. Az egészség és jóllét védelme – kompetenciaelem

A digitális technológiák használata során képes elkerülni a fizikai és mentális jóllétet fenyegető kockázatokat és veszélyeket. Védi önmagát és másokat a digitális környezet lehetséges veszélyeitől (pl. *internetes zaklatás*). Ismeri a társadalmi jóllétet és befogadást elősegítő digitális technológiákat. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - megkülönböztetni az egészségügyi kockázatok, valamint a fizikai és mentális jóllétet fenyegető veszélyek elkerülésének egyszerű módjait a digitális technológiák használata során,
 - kiválasztani egyszerű módszereket, amelyekkel megvédhetem magam a digitális környezetben jelentkező lehetséges veszélyektől,
 - azonosítani egyszerű digitális technológiákat, amelyek a társadalmi jóllétet és inklúziót szolgálják.

4. A környezet védelme – kompetenciaelem

A digitális technológiák és használatuk környezeti hatásainak tudatosítása. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - felismerni a digitális technológia és használatának egyszerű környezeti hatásait.

V. PROBLÉMAMEGOLDÁS KOMPETENCIATERÜLET

A problémamegoldó kompetencia magában foglalja az egyén digitális igényeinek és problémáinak azonosítását, valamint a koncepcionális problémák és problémás helyzetek megoldását a digitális környezetben. Emellett a *digitális eszközök használata a folyamatok és termékek innovációjára és a digitális fejlődéssel való lépéstartás képessége* is kulcsterületek a kompetencián belül. A kompetenciaterület az alábbi kompetenciaelemeket tartalmazza.

1. Technikai problémák megoldása – kompetenciaelem

Technikai problémák felismerése és megoldása eszközök és digitális környezetek használata során (*a hibaelhárítástól az összetettebb problémák megoldásáig*). A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - felismerni egyszerű technikai problémákat digitális környezet- és eszközhasználatkor,
 - felismerni ezek egyszerű megoldási lehetőségeit.

2. Igények és technológiai válasszmegoldások azonosítása – kompetenciaelem

Igények felmérése, illetve digitális eszközök és szóba jöhető technológiai válaszok azonosítása, értékelése és kiválasztása. Digitális környezetek módosítása és testreszabása

személyes igények alapján (pl. hozzáférhetőség). A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - igényeket beazonosítani, és
 - felismerni egyszerű digitális eszközöket és lehetséges technológiai válaszokat ezen igények kielégítésére,
 - egyszerű beállítási módokat választani az adott digitális környezet testreszabására egyéni igényeknek megfelelően.

3. Digitális technológia kreatív alkalmazása – kompetenciaelem

Digitális eszközök és technológia használata tudásanyagok készítéséhez, illetve folyamatok és termékek megújításához. Egyedül és másokkal együttműködve kognitív folyamatokban részt venni, koncepcionális problémák és problémás helyzetek digitális környezetben történő megoldása érdekében. A kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - azonosítani tudásanyagok létrehozására, illetve folyamatok és termékek megújítására alkalmas egyszerű digitális eszközöket és technológiákat,
 - egyénileg és másokkal együttműködve érdeklődést kifejezni olyan egyszerű kognitív folyamatok iránt, amik digitális környezetben egyszerű, koncepcionális problémák és problémás helyzetek megértését és megoldását szolgálják.

4. Digitáliskompetenciahiányosságok felismerése – kompetenciaelem

Megérteni hol lehet fejleszteni vagy felfrissíteni az egyén saját digitális kompetenciáját. Képesnek lenni mások digitáliskompetencia-fejlesztésének támogatására. Lehetőségeket keresni az önfejlesztéshez, és a digitális evolúció naprakész követéséhez. A

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

kompetenciaelemhez tartozó alapszintű ismeretek (1-es és 2-es jártassági szintekhez egyöntetűen):

- (1-es jártassági szint) Alapszinten, segítséggel képes vagyok, ÉS/VAGY
- (2-es jártassági szint) Alapszinten, önállóan és ahol szükséges, megfelelő útmutatással képes vagyok
 - felismerni, hogy saját digitális kompetenciám hol szorul fejlesztésre vagy felfrissítésre,
 - azonosítani, hogy hol kereshetek lehetőségeket önfejlesztéshez vagy a digitális evolúció naprakész követéséhez.

d. Alapszintű digitális kompetenciafejlesztés célcsoportjainak előzetes meghatározása és tanulási jellemzőik

A kompetenciafejlesztési program célcsoportjait két féle módon érdemes vizsgálni és kategorizálni:

- a) Célcsoportmeghatározás gazdasági, társadalmi, kulturális és területi szempontok szerint.
- b) DigKomp 2.2 keretrendszerben alkalmazott jártassági szint szerinti célcsoportmeghatározás.

A DIMOP Plusz-4.2.3-23 Kezdeti célcsoport felmérés tanulmány az alábbi célcsoportokat definiálja, mint potenciális célcsoportok az alapszintű digitális kompetenciafejlesztésre az első célcsoportmeghatározás szerinti bontásban:

i. IDŐSEBB FELNŐTTEK

Az idősebb felnőttek a korlátozott digitális készségekkel rendelkező lakosság jelentős részét teszik ki. Az Eurobarométer felmérése szerint a 65 év feletti egyének gyakran minimális interakcióban vannak a digitális technológiával, elsősorban azért, mert ezek a technológiák későn kerültek be az életükbe. Ez a csoport különös figyelmet igényel a társadalmi és gazdasági elszigetelődés kockázatának mérséklése érdekében.

A célcsoport tanulási jellemző, sajátosságai:

- **Technofóbia, szorongás**

- Az idősebb felnőttekre jellemző a technológiai eszközöktől való félelem, mivel úgy érzik, hogy ezek bonyolultak és nehezen használhatók, illetve a nem megfelelő használatból káruk eredhet.
- A szorongást jellemzően növeli, ha a célcsoport önállóan, mentor és/vagy csoport nélkül kénytelen tanulni. A közösség és a könnyen elérhető segítségnyújtás az oktató/mentor részéről kiemelt jelentőségű a korosztály számára.

- **Fizikai és kognitív kihívások**

- Az idősebbek gyakran szembesülnek látás- és hallásproblémákkal, valamint a finommotoros készségek romlásával. Az oktatás során nagyobb betűméretet, kontrasztos színeket és egyszerű, könnyen kezelhető felületeket célszerű használni.
- A korosztály hosszú távú, megerőltető koncentrációra kevésbé képes, ezért nagy egységek egyszerre történő befogadása korlátos sikerrel járhat, ha túl sok új és a korosztály számára idegen anyagot, fogalmat kell befogadniuk. Ebből kifolyólag szükséges, hogy a tananyag egységei rövidek, könnyen befogadhatóak, egyszerűek és könnyen érthetők, illetve, hogy ezek az egységek egymástól függetlenül is elvégezhetők legyenek.

- **Rugalmas tanulási ütem igénye**

- Az idősebbek lassabb ütemben tanulnak, és több időre van szükségük az új információk feldolgozásához. A célcsoport esetében kiemelten fontos, hogy az oktatás üteme igazodjon az egyéni tanulási tempóhoz, lehetővé téve a gyakori ismétléseket és a gyakorlati alkalmazást.

- **Kezdő szintű digitális készségek**

- A technológiai szorongás miatt jellemző, hogy ez a célcsoport jelentős aránya semmilyen digitális kompetenciával nem rendelkezik. Az olyan alapvető digitális készségek, mint például az e-mail használata vagy az internetes böngészés képessége is jelentős arányban hiányzik a célcsoport tagjai körében.

- Az oktatás során az alapvető készségekre kell koncentrálni, lépésről lépésre vezetve be őket a digitális világba.

- **Motivációs sajátosságok**

- A célcsoport számára kiemelten fontos, hogy a tananyag releváns legyen az életük szempontjából, például hogyan használhatják az internetet egészségügyi információk keresésére vagy online banki ügyintézésre. Az egyéni motivációt ez a megközelítés tudja megteremteni.
- Az oktatás során hangsúlyozni kell a technológia használatának gyakorlati előnyeit és hasznosságát a mindennapi életben, a gyakorlatokkal szimulációkkal ezeket az élethelyzeteket érdemes alapul venni.

- **Támogató közösség és személyes kapcsolatok igénye**

- Az idősebb felnőttek számára fontos a személyes kapcsolat és a támogatás a tanulás során. Az oktatási programokban mentorokat és támogató csoportokat kell bevonni, akik segítenek a tanulási folyamat során és motiválhatják a résztvevőket.

ii. VIDÉKI LAKOSOK

A vidéki lakosság pontos definíciója „DIMOP Plusz-4.2.3-23 Kezdeti célcsoport felmérés tanulmány” dokumentum tartalmában található.

A földrajzi egyenlőtlenségek jelentősen befolyásolják a digitális kompetenciát. Magyarország vidéki területein élő lakosok gyakran nem férnek hozzá nagysebességű internethez és digitális képzési lehetőségekhez, ami akadályozza őket a digitális készségek elsajátításában. A DESI-jelentés kiemeli, hogy a vidéki területeken ritkábban van meg a szükséges infrastruktúra, ami korlátozza a lakosok digitális szerepvállalási lehetőségeit⁴.

A célcsoport tanulási jellemzői, sajátosságai:

- **Korlátozott hozzáférés az infrastruktúrához.** A nagysebességű internet hiánya sok vidéki településen megnehezíti a digitális szolgáltatásokhoz, lehetőségekhez való hozzáférést. Alternatív megoldásokra van szükség, amely lehetővé teszi a célcsoport

⁴ DESI, 2022, 12. o., letölthető innen: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

bevonódását. Oktatóközpontok, könyvtárak, művelődési házak lehetnek biztosítói a megfelelő helyszínnek és infrastruktúrának.

- **Alacsonyabb digitális jártasság.** Sok vidéki lakos kevésbé van kitéve a digitális eszközök és technológiák napi használatának. Ebből kifolyólag az oktatási programoknak az alapoktól kell indulniuk, figyelembe véve a résztvevők előzetes ismereteinek hiányát.
- **Szociokulturális különbségek, sajátosságok.** A vidéki közösségekben távolságtartó lehet a technológiához való hozzáállás, ami befolyásolhatja a tanulási motivációt. Fontos, hogy az oktatás a helyi kultúrához és szokásokhoz igazodjon, valamint figyelembe vegye a közösség sajátosságait.
- **Gyakorlati alkalmazás és relevancia igénye.** A tananyagoknak gyakorlati szempontból relevánsnak kell lenniük, hogy a résztvevők lássák a tanultak közvetlen hasznát a mindennapi életükben. Ilyen példák lehetnek az online vásárlás, e-közigazgatási szolgáltatások, mezőgazdasági támogatások igénylése.
- **Személyes tanulási támogatás igénye.** A vidéki lakosok gyakran kevesebb lehetőséget kapnak személyes oktatásra és támogatásra. Akárcsak az előző célcsoport esetében, itt is kiemelt fókuszra érdemes tenni a mentorok és helyi közösségek formális és informális vezetőik bevonására, amely kiemelten segíthet a tanulási folyamatban.
- **Szociális elszigeteltség okozta hátráltató tényezők, korlátok.** A vidéki lakosok esetében nagyobb a szociális elszigeteltség veszélye, ami befolyásolhatja a tanulási folyamatot. Az online közösségek és csoportok létrehozása, valamint a közösségi tanulási lehetőségek szervezése fontos lehet, amely a közösségépítő és tanulást támogató funkciója mellett a digitális alapkompenciák gyakorlására is lehetőséget biztosít.

iii. GAZDASÁGILAG HÁTRÁNYOS HELYZETŰ CSOPORTOK

A gazdasági akadályok szintén döntő szerepet játszanak a digitális írástudás terén. Az alacsonyabb társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező egyének gyakran nem engedhetik meg maguknak a személyes számítástechnikai eszközöket vagy az internetszolgáltatások költségeit. Ez az anyagi hátrány jelentős akadályt jelent a digitális készségek elsajátításában,

mivel a digitális eszközökhöz és az internethez való hozzáférés a digitális tanulás legtöbb formájának előfeltétele.

A célcsoport tanulási jellemzői, sajátosságai:

- **Korlátozott hozzáférés a digitális eszközökhöz és internethez.** Számos gazdaságilag hátrányos helyzetű egyén nem rendelkezik saját számítógéppel, okostelefonnal vagy internetkapcsolattal. Ingyenes hozzáférési pontok, közösségi helyek és könyvtárak biztosítása szükséges a digitális eszközökhöz való hozzáférés javítása érdekében.
- **Alacsonyabb digitális jártasság és tapasztalat.** Hasonlóan az előző két célcsoporthoz, ezen csoport tagjai gyakran kevésbé tapasztaltak a digitális eszközök használatában, mivel ritkábban találkoznak velük a mindennapi életben. Az oktatási programoknak az alapoktól kell indulniuk, egyszerűen és érthetően bemutatva az alapvető digitális készségeket.
- **Anyagi korlátok.** Ennek a célcsoportnak az oktatási programok költségei jelentős akadályt jelenthetnek a részvételben. Ingyenes vagy alacsony költségű programokat kell kínálni, esetleg támogatásokkal segítve a rászorulókat.
- **Motivációs kihívások.** A gazdasági nehézségek miatt sokan nem látják a digitális készségek elsajátításának közvetlen hasznát. Az oktatási programoknak hangsúlyozniuk kell a digitális készségek gyakorlati előnyeit és az életminőség javítására gyakorolt hatását, például az álláskeresés vagy az online ügyintézés terén. A képzési program tartalmának kifejezetten reagálnia kell a célcsoport jellemző kihívásaira és élethelyzetére, ezekre már ott kézenfekvő és azonnali megoldásokat kell nyújtania.
- **Szociális és kulturális tényezők.** Az alacsony társadalmi-gazdasági státuszú egyének gyakran találkoznak szociális és kulturális gáttal, amelyek befolyásolják a tanulási lehetőségeiket. Az oktatási programoknak figyelembe kell venniük a résztvevők hátterét, és kulturálisan érzékeny módon kell megközelíteniük a tanítást.
- **Gyakorlati alkalmazás.** A tananyagoknak közvetlenül alkalmazható készségekre kell fókuszálniuk, amelyek azonnal hasznosíthatók a mindennapi életben. Például online pénzügyi tranzakciók végrehajtása, hivatalos ügyek intézése, vagy digitális önéletrajz készítése.

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

- **Támogató közösségi környezet.** Akárcsak az eddigi célcsoportok esetében, a közösségi támogatás és a közös tanulás segíthet a motiváció fenntartásában és a tanulási élmény gazdagításában. Közösségi tanulási csoportok és mentorok bevonása, akik segíthetnek a résztvevőknek a tanulási folyamat során.

IV. FOGYATÉKKAL ÉLŐK

A fogyatékkal élők digitális írástudását tovább nehezítik az akadálymentesítési problémák. Miközben a digitális technológiák a fogyatékkal élők számára jobb hozzáférést biztosíthatnak az információkhoz és szolgáltatásokhoz, a speciális igényekre szabott digitális oktatási programok hiánya megakadályozza az ezen eszközökkel való hatékony foglalkozást.

A célcsoport tanulási jellemzői:

- **Akadálymentesítés hiánya.** A digitális eszközök és szoftverek gyakran nem felelnek meg az akadálymentesítési követelményeknek. Fontos, kritérium lenne, hogy az oktatási programok során olyan eszközöket és szoftvereket használjanak, amelyek támogatják az akadálymentességet, például képernyőolvasókat és nagyító szoftvereket. További komplikációt és nehézséget jelent, hogy az egyes fogyatékkal élők igényei és szükségletei nagyon széles, heterogén képet mutatnak.
- **Speciális tanulási igények sokszínűsége.** A különböző típusú fogyatékoságok különböző tanulási igényeket eredményeznek. Ez azt eredményezi, hogy az oktatási programoknak egyéni tanulási terveknek kifejezetten rugalmasnak kell lennie, figyelembe véve a résztvevők speciális igényeit, legyen az látás- vagy hallássérülés, mozgáskorlátozottság vagy egyéb tanulási nehézség.
- **Hozzáférési támogatások és eszközök.** A fogyatékkal élők gyakran speciális eszközökre és támogatásokra szorulnak a digitális eszközök használatához. A digitális kompetenciák elsajátításához és hosszú távú megőrzéséhez szükséges lehet az ilyen eszközök beszerzését támogató programok kialakítására, bevezetésére. További szervezési nehézséget jelent, hogy az oktatás során is biztosítani kell ezeket az eszközöket, például Braille-kijelzőket, adaptív billentyűzeteket és alternatív beviteli eszközöket.
- **Rugalmasság és időkeret.** A tanulási tempó gyakran lassabb lehet, mivel több időre van szükség az információk feldolgozásához és az új készségek elsajátításához. Az oktatási programoknak és kiemelten az oktatóknak rugalmasnak kell lenniük, lehetővé

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

téve a résztvevők számára, hogy saját tempójukban haladhassanak. Az oktatásban ebből kifolyólag kiemelt szerepet érdemes szánni a fogyatékkal élők segítségén és támogatásán dolgozó kormányzati- és civil szervezetek bevonásának.

- **Gyakorlati alkalmazhatóság, életminőség javításának igénye.** A tananyagoknak gyakorlati, mindennapi életben hasznosítható készségekre kell fókuszálnia, például online kommunikációra, e-közigazgatási szolgáltatások használatára, vagy online vásárlásra; illetve olyan digitális szolgáltatásokra és megoldásokra, ami egyértelmű életminőségjavulást eredményez a célcsoport esetében. Az oktatás során kiemelten kell kezelni a résztvevők önállóságának növelését a digitális eszközök használatával.
- **Pszichoszociális támogatás igénye.** A fogyatékkal élők gyakran szembesülnek pszichoszociális kihívásokkal is, mint például az önbizalomhiány vagy a szociális elszigeteltség. Külön kihívást jelenthet, hogy az oktatási programoknak támogatniuk kell a résztvevők pszichoszociális jólétét, bátorítva őket, hogy aktívan vegyenek részt a tanulási folyamatban és a közösségi életben.

V. RELEVÁNS JÁRTASSÁGI SZINTEK A DIGCOMP KERETRENDSZEREN BELÜL

A DigComp 2.2 keretrendszer 5 kompetenciaterületet, 21 kompetenciát és 8 jártassági szintet ír le általános, nem célcsoport- és nem szakmaspecifikus digitális kompetenciakeretben. A jártassági szintek tagolása a következőképp alakul:

- 1 és 2 jártassági szint – alapszintű kompetenciák
- 3 és 4 jártassági szint – középszintű kompetenciák
- 5 és 6 jártassági szint – haladó szintű kompetenciák
- 7 és 8 jártassági szint – mesterszintű kompetenciák

Összességében a DigComp 2.2 keretrendszer alapszintű (1-es és 2-es szintű) digitális kompetenciáira fókuszáló koncepciója korrelációt mutat az előző fejezetekben azonosított célcsoportok általános készségeivel és tulajdonságaival. Ezt felismerve biztosítható, hogy az oktatási programok hatékonyan tudják támogatni a célcsoportokat a digitális készségek elsajátításában és alkalmazásában, elősegítve ezzel a társadalmi és gazdasági integrációt.

Az **idős felnőttek** gyakran az 1-es és 2-es jártassági szinten találhatók, mivel életük nagy részét digitális technológiák nélkül élték. Számukra az alapvető digitális készségek elsajátítása a társadalmi és gazdasági elszigeteltséget segíthet megelőzni. A **vidéki lakosok** számára a

digitális eszközökhöz és az internethez való hozzáférés hiánya jelent komoly akadályt. Gyakran épphogy alapszintű digitális készségekkel rendelkeznek. Az **alacsonyabb társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező egyének** gyakran nem engedhetik meg maguknak a digitális eszközöket vagy az internetszolgáltatást. Számukra az alapszintű digitális kompetenciák elsajátítása jelenti az első lépést a digitális szakadék áthidalásában. A **fogyatékkal élők** számára az akadálymentesítés hiánya jelentős kihívást jelent a digitális készségek elsajátításában. Az 1-es és 2-es jártassági szinten lévő fogyatékkal élők speciális eszközöket és támogatást igényelnek, ami növeli számukra a belépési korlátokat.

3. Tanulási-tanítási egységek meghatározása

a. Kompetenciaprofilok bevezetése

Szükséges a képzések felett egy kompetenciaprofil szint bevezetése is, ami jól illeszkedik a DigComp által meghatározott kompetenciaelemek és kapcsolódó szintjeinek tartalmához. Erre a megközelítésre azért van szükség, mert az egyes célcsoportokon belül, bár vannak nagyobb trendek és közös motívumok, feltehetően a kompetenciaszintek nem mutatnak majd teljesen egységes, homogén képet.

A kompetenciaprofil alapú megközelítés szerint tehát a tanulási-tanítási egységek és azon belüli modulok elvégzésével a résztvevő teljesíthet egy teljes tanítási egységet, aminek a teljesítésével a DigComp által meghatározott kompetenciaelemeket fejleszt, ebből pedig irányított tanulási utakon (*ajánlott tanulási egységekkel, modulokkal*) érhet el definiált kompetenciaprofilokat (*kompetenciaelem szinteket*).

b. Tanulási-tanítási egységek és modulok tartalmi követelményeinek meghatározása

Az 1.1 fejezet megállapításai szerint tehát olyan tananyagegységekben, modulokban kell gondolkodni, amely az oktatásban résztvevők körének és az egyes célcsoportoknak élethelyzeteire, megoldandó életszerű problémáira ad megoldást.

A tervezett fő oktatási tananyagegységek:

- a) Alapszintű számítógép kezelés
- b) Számítógép napi használati lehetőségei
- c) Alapszintű mobil eszköz (*mobiltelefon, tablet*) kezelés
- d) Mobil eszközök (*mobiltelefon, tablet*) napi használati lehetőségei
- e) Alapszintű digitális tartalom előállítás
- f) Alapszintű digitális ügyintézés – magánélet
- g) Alapszintű digitális ügyintézés – munka

i. ALAPSZINTŰ SZÁMÍTÓGÉP KEZELÉS

Ez a tananyagegység bemutatja a számítógép kezelésének alapvető lépéseit. A tananyagegység célja, hogy a résztvevők biztonságosan és magabiztosan tudják kezelni és működtetni a számítógépet alapvető szinten.

1. Tervezett modulok

- a) **Számítógép első használatbavétele.** Ez a modul bemutatja az eszközválasztás szempontjait, a bekapcsolást, a fiók létrehozását jelszóval, az akkumulátor beállításait, a fizikai védelmi lehetőségeket, a szoftverfrissítések telepítését, az internetcsatlakozást, a hang- és fényerő beállításait; mappák kezelését, másolás/kivágás/beillesztés funkciókat, átnevezést, külső meghajtók, például pendrive vagy HDD csatlakoztatását és leválasztását.
- b) **Bevezetés a biztonságos internetezésbe.** Ebben a modulban a résztvevők megismerkednek a böngésző alapbeállításával, az URL-ekkel, az előzményekkel, a sütikkel, a kedvencekkel, valamint a tipikus hibaüzenetek (*pl. 404*) értelmezésével. Továbbá, a számítógépen történő böngészés során a blogok, hírek, időjárás, RSS feedek, értesítések, hírlevél fel- és leiratkozás kezelése is bemutatásra kerül. Emellett a megfelelő jelszóválasztás, jelszavaink online és offline védelme, jelszókezelő alkalmazások használata, a kétlépcsős azonosítás formái és beállítása, valamint a tudatos fiókkezelési és jelszóválasztási tudnivalók is részletesen ismertetésre kerülnek.

2. Bemeneti kritériumok

Nincs szükség előzetes ismeretekre, tananyagegység kifejezetten a bevezetésre, a legalapvetőbb ismeretek megszerzésére irányul.

3. Kimeneti kritériumok

A tananyagegységet elvégzőknek képesek kell legyenek a számítógépet alapvető szinten kezelni, biztonságosan böngészni, és az alapvető fájlkezelési műveleteket végrehajtani.

4. Becsült időtartam

A tananyagegység elvégzéséhez szükséges becsült időtartam 16 óra. Az egyes modulok időszükséglete:

- a) Számítógép első használatbavétele – 8 óra
- b) Bevezetés a biztonságos internetezésbe – 8 óra

5. Releváns célcsoportok

Mindegyik előzetesen azonosított célcsoport releváns a tananyagegységhez.

6. DigComp kompetenciaterületek

A tananyagegység által érintett DigComp kompetenciaterületek:

- Információ és -adatmenedzsment
- Kommunikáció és együttműködés
- Digitális tartalmak létrehozása
- Biztonság
- Problémamegoldás

ii. SZÁMÍTÓGÉP NAPI HASZNÁLATI LEHETŐSÉGEI

Ez a tananyagegység a számítógép használatának alapszintű készségeit fejleszti. A tananyagegység célja, hogy a résztvevők megtanulják, hogyan lehet hatékonyan szervezni és kezelni digitális tartalmakat, valamint hogyan lehet biztonságosan böngészni az interneten.

1. Tervezett modulok

- a) **A számítógép és perifériáinak biztonságos használata.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják a tudatos fiókkezelés és a jelszóválasztás alapvető tudnivalóit. Megismerkednek a vírusok, spam-ek és felugró ablakok felismerésével és kezelésével, valamint az oldalátírányítások felismerésével és kiszűrésével. Emellett elsajátítják a reklámblokkolók használatát a számítógépen. A modul része továbbá a webkamera, mikrofon, fejhallgató, külső monitor, nyomtató és szkennerek használatának bemutatása is.
- b) **Internetelési alapismeretek számítógépen.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják az egyszerű online keresők használatát, a találati listák felépítését és a fizetett hirdetések felismerését. Képessé válnak keresni különböző médiatípusok

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

között és megtanulják a keresési eredmények validációját. Ezen kívül elsajátítják a tudatos fiókkezelés és a jelszóválasztás alapvető tudnivalóit, valamint az e-mailek fogadását és küldését, a csatolmányok kezelését, kontaktok felvételét, valamint a CC és BCC használatát is a számítógépen.

- c) **Digitális szervezési és kapcsolattartási lehetőségek számítógépen.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják a profilalkotást, a tudatos fiókkezelés és jelszóválasztás alapvető tudnivalóit, valamint a chatelést az emberekkel. Megismerkednek a képfeltöltés, a láthatósági beállítások és a kapcsolódó netikett alapjaival a számítógépen. Ezen kívül elsajátítják a plain text jegyzetek készítését formázás nélkül, a teendőlista készítését és használatát, valamint a naptár használatát és megosztását a számítógépen

2. Bemeneti kritériumok

Alapszintű számítógép-kezelési ismeretek.

3. Kimeneti kritériumok

A tananyagegység elvégzőinek képesnek kell lennie közösségi média platformokat használni, hatékonyan keresni az interneten, e-maileket küldeni és fogadni, valamint biztonságosan böngészni és kezelni a perifériákat.

4. Becsült időtartam

A tananyagegység elvégzéséhez szükséges becsült időtartam 24 óra. Az egyes modulok időszükséglete:

- a) A számítógép és perifériáinak biztonságos használata – 8 óra
- b) Internetezési alapismeretek számítógépen – 8 óra
- c) Digitális szervezési és kapcsolattartási lehetőségek számítógépen – 8 óra

5. Releváns célcsoportok

Mindegyik előzetesen azonosított célcsoport releváns a tananyagegységhez.

6. DigComp kompetenciaterületek

A tananyagegység által érintett DigComp kompetenciaterületek:

- Információ és -adatmenedzsment
- Kommunikáció és együttműködés
- Digitális tartalmak létrehozása
- Biztonság
- Problémamegoldás

iii. ALAPSZINTŰ MOBIL ESZKÖZ (MOBILTELEFON, TABLET) KEZELÉS

Ez a tananyagegység az okostelefonok és tabletek alapvető kezelését mutatja be. A tananyagegység célja, hogy a résztvevők magabiztosan tudják kezelni mobil eszközeiket és kihasználják azok mindennapi alkalmazásait, legalapvetőbb funkcióit.

1. Tervezett modulok

- Okostelefon/tablet első használatbavétele.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják az eszközválasztás szempontjait, a bekapcsolás folyamatát, a fiók létrehozását jelszóval és jelkóddal, valamint az akkumulátor beállításait. Megismerkednek a fizikai védelmi lehetőségekkel, a szoftverfrissítések telepítésével, az internetcsatlakozás beállításával, valamint a hang- és fényerő szabályozásával. Emellett elsajátítják a biztonságos használat alapvető szabályait is
- Tipikus hétköznapi okostelefon alkalmazások.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják az időjárás alkalmazás, a naptár, az útvonaltervező, az ébresztő, a jegyzet, a számológép és a zseblámpa használatát. Megismerkednek a böngésző alapbeállításával, az URL-ek kezelésével, az előzmények és a süti kezelésével, a kedvencek hozzáadásával és a tipikus hibaüzenetek, például a 404-es hibakód értelmezésével okostelefonon. Továbbá elsajátítják a blogok, hírek, időjárás, RSS feedek és értesítések kezelését, valamint a hírlevelekre való fel- és leiratkozást okostelefonon

2. Bemeneti kritériumok

Nincs szükség előzetes ismeretekre.

3. Kimeneti kritériumok

A tananyagegységet elvégzőknek képesnek kell lenniük az okostelefonokat és tableteket alapvető szinten kezelni, hétköznapi alkalmazásokat használni, valamint biztonságosan böngészni az interneten.

4. Becsült időtartam

A tananyagegység elvégzéséhez szükséges becsült időtartam 16 óra. Az egyes modulok időszükséglete:

- a) Okostelefon/tablet első használatbavétele – 8 óra
- b) Tipikus hétköznapi okostelefon alkalmazások – 8 óra

5. Releváns célcsoportok

Mindegyik előzetesen azonosított célcsoport releváns a tananyagegységhez.

6. DigComp kompetenciaterületek

A tananyagegység által érintett DigComp kompetenciaterületek:

- Információ és -adatmenedzsment
- Kommunikáció és együttműködés
- Digitális tartalmak létrehozása
- Biztonság
- Problémamegoldás

IV. MOBIL ESZKÖZÖK (MOBILTELEFON, TABLET) NAPI HASZNÁLATI LEHETŐSÉGEI

Ez a tananyagegység a mobil eszközök alapszintű használatát fejleszti. A tananyagegység célja, hogy a résztvevők megtanulják, hogyan lehet hatékonyan használni a mobil eszközöket szervezési és kommunikációs célokra.

1. Tervezett modulok

- a) **A mobil eszköz és perifériáinak biztonságos használata.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják a tudatos fiókkezelés és jelszóválasztás alapvető tudnivalóit, valamint a vírusok, spam-ek és felugró ablakok felismerését és kiszűrését. Emellett megtanulják felismerni és kiszűrni az oldalátírányításokat, valamint megismerik a reklámblokkolók használatát mobil eszközön. A modul részeként elsajátítják az okostelefon, tablet, SIM-kártya és memóriakártya használatát is.
- b) **Internetelési alapismeretek mobil eszközön.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják az egyszerű online keresők használatát, a találati lista felépítését és a fizetett hirdetések felismerését. Képesek lesznek keresni különböző médiatípusok között, valamint a keresési eredmények validációját is elsajátítják mobil eszközön. Emellett megismerkednek a tudatos fiókkezelés és jelszóválasztás alapvető tudnivalóival, az e-mailek fogadásával és küldésével, a csatolmányok kezelésével, a kontaktok felvételével, valamint a CC és BCC használatával mobil eszközön.
- c) **Digitális szervezési és kapcsolattartási lehetőségek mobil eszközön.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják a profilalkotást, a tudatos fiókkezelés és jelszóválasztás alapvető tudnivalóit, valamint a chatelést az emberekkel, képek feltöltését, a láthatósági beállításokat és a kapcsolódó netikett alapjait okostelefonon. Emellett elsajátítják a plain text jegyzetek készítését formázás nélkül, a teendőlisták készítését és használatát, valamint a naptár használatát és megosztását mobil eszközön.

2. Bemeneti kritériumok

Alapszintű mobil eszköz kezelési ismeretek.

3. Kimeneti kritériumok

A résztvevők képesek lesznek közösségi média platformokat használni, hatékonyan keresni az interneten, e-maileket küldeni és fogadni, valamint biztonságosan böngészni mobil eszközökön.

4. Becsült időtartam

A tananyagegység elvégzéséhez szükséges becsült időtartam 24 óra. Az egyes modulok időszükséglete:

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

- a) A mobil eszköz és perifériáinak biztonságos használata – 8 óra
- b) Internetezési alapismeretek mobil eszközön – 8 óra
- c) Digitális szervezési és kapcsolattartási lehetőségek mobil eszközön – 8 óra

5. Releváns célcsoportok

Mindegyik előzetesen azonosított célcsoport releváns a tananyagegységhez.

6. DigComp kompetenciaterületek

A tananyagegység által érintett DigComp kompetenciaterületek:

- Információ és -adatmenedzsment
- Kommunikáció és együttműködés
- Digitális tartalmak létrehozása
- Biztonság
- Problémamegoldás

V. ALAPSZINTŰ DIGITÁLIS TARTALOM ELŐÁLLÍTÁS

Ez a tananyagegység a digitális tartalmak előállításának alapjait mutatja be. A célja, hogy a résztvevők képesek legyenek különböző digitális tartalmakat előállítani és megosztani.

1. Tervezett modulok

- a) **Szövegszerkesztési alapok.** Ez a modul bemutatja a szövegszerkesztő programok alapjait, beleértve a szöveg átírását, alapformázását, valamint a képek beszúrását és igazítását.
- b) **Táblázatkezelési alapok.** A résztvevők megismerkednek a táblázatkezelők alapjaival, beleértve a szövegek és számok beírását, a négy alapvető matematikai művelet használatát képletként, valamint gyakorlati alkalmazási területeket, mint például a havi költségvetés vagy a társasházi közös költség számítása.
- c) **Prezentációkészítési alapok.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják a prezentációkészítés alapjait, beleértve az elrendezések használatát, a szövegek, objektumok és képek beszúrását és formázását, valamint a sablonok használatát.

2. Bemeneti kritériumok

Alapszintű számítógép-kezelési ismeretek.

3. Kimeneti kritériumok

A tananyagegységet elvégzőknek képesnek kell lenniük digitális tartalmakat előállítani, beleértve a szövegszerkesztést, táblázatkezelést, prezentációkészítést, képszerkesztést, online kérdőívek készítését és videószerkesztést.

4. Becsült időtartam

A tananyagegység elvégzéséhez szükséges becsült időtartam 24 óra. Az egyes modulok időszükséglete:

- a) Szövegszerkesztési alapok – 8 óra
- b) Táblázatkezelési alapok – 8 óra
- c) Prezentációkészítési alapok – 8 óra

5. Releváns célcsoportok

Mindegyik előzetesen azonosított célcsoport releváns a tananyagegységhez.

6. DigComp kompetenciaterületek

A tananyagegység által érintett DigComp kompetenciaterületek:

- Információ és -adatmenedzsment
- Kommunikáció és együttműködés
- Digitális tartalmak létrehozása
- Biztonság
- Problémamegoldás

VI. ALAPSZINTŰ DIGITÁLIS ÜGYINTÉZÉS – MAGÁNÉLET

Ez a tananyagegység bemutatja a digitális ügyintézés alapvető lehetőségeit a magánélet és szórakozás területén. A résztvevők megtanulják, hogyan lehet egyszerű, mindennapi élethelyzeteket digitális megoldásokkal kezelni.

1. Tervezett modulok

- a) **Ételrendelési lehetőségek.** A résztvevők megtanulják, hogyan lehet ételt rendelni közvetlenül éttermek oldaláról vagy központi futárcégeken keresztül, hogyan

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

kereshetnek és szűrhetnek az éttermek között, hogyan követhetik nyomon a rendeléseket és hogyan kezelhetik a reklamációkat.

- b) **Online vásárlási lehetőségek.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják az ár-összehasonlító oldalak használatát, a megbízható áruházak felismerését, valamint a pontgyűjtő akciók és hűségprogramok működését. Megismerkednek a házhozszállítási és átvételi időablak kiválasztásának lehetőségeivel, a biztonságos online fizetéssel bankkártyával, valamint információt kapnak a helyettesítő termékekről és a visszaküldési lehetőségekről. Emellett a kapcsolódó jogi tudnivalók, az elállási lehetőségek, valamint az eladói és vevői kötelezettségek és a termékvisszaküldési lehetőségek is bemutatásra kerülnek.
- c) **Online programkeresés és jegyvásárlás.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják a programajánlók és programkeresők használatát, a haladó szűrési lehetőségeket, valamint a hírlevelekre és értesítésekre való feliratkozás módjait. Megismerkednek a vélemények olvasásával és írásával, a jegyek vásárlásával jegyértékesítőn keresztül, a különböző jegytípusokkal és ülőhelyek kiválasztásával. Emellett elsajátítják a C2C jegyértékesítő alkalmazások használatát és megismerik azok veszélyeit. A repülőjegyárak összehasonlítása, a repülőjegyek online vásárlása biztonságosan, valamint a biztonságos online fizetés is a modul részét képezi.
- d) **Online társkeresési kisokos.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják a társkereső alkalmazások használatát és a profilalkotás alapjait. Megismerkednek a tudatos fiókkezelés és a jelszóválasztás fontos tudnivalóival, a kapcsolatfelvétel módjaival, valamint az online zaklatás veszélyeivel és azok kezelésének módjaival.

2. Bemeneti kritériumok

Alapszintű számítógép- és/vagy mobil eszköz kezelési ismeretek.

3. Kimeneti kritériumok

A tananyagegységet elvégzőknek képesnek kell lenniük digitális ügyintézési feladatokat végezni a magánélet és a szórakozás területén, beleértve az ételrendelést, az online vásárlást, a repülőjegyvásárlást, a programkeresést és jegyvásárlást, valamint az online társkeresést.

4. Becsült időtartam

A tananyagegység elvégzéséhez szükséges becsült időtartam 32 óra. Az egyes modulok időszükséglete:

- a) Ételfelrakási lehetőségek – 8 óra
- b) Online vásárlási lehetőségek – 8 óra
- c) Online programkeresés és jegyvásárlás – 8 óra
- d) Online társkeresés – 8 óra

5. Releváns célcsoportok

Mindegyik előzetesen azonosított célcsoport releváns a tananyagegységhez.

6. DigComp kompetenciaterületek

A tananyagegység által érintett DigComp kompetenciaterületek:

- Információ és -adatmenedzsment
- Kommunikáció és együttműködés
- Digitális tartalmak létrehozása
- Biztonság
- Problémamegoldás

vii. ALAPSZINTŰ DIGITÁLIS ÜGYINTÉZÉS – MUNKA

Ez a tananyagegység bemutatja a digitális ügyintézés alapvető lehetőségeit a munka és üzleti területen. A résztvevők megtanulják az online banki szolgáltatások, az álláskeresés támogatásának, az ingatlanok keresésének és a digitális jogi információk elérésének alapjait.

1. Tervezett modulok

- a) **Banki online szolgáltatások alapok.** Ebben a modulban a résztvevők megtanulják az utalás folyamatát, a tranzakciós lista megtekintését és a bankszámlakivonatok kezelését. Megismerkednek a bankkártya használatával, a limitek beállításával és a rendszeres utalások beállításával. Emellett elsajátítják a betétlekötés, a költségek kontrollálása és a mobil bankolás alapvető tudnivalóit.

- b) **Álláskeresés támogatása.** böngészés az álláshirdetések között, álláskereső profil kialakítása, önéletrajz készítése sablon alapján, hatósági erkölcsi bizonyítvány igénylése

2. Bemeneti kritériumok

Alapszintű számítógép- és/vagy mobil eszköz kezelési ismeretek.

3. Kimeneti kritériumok

A résztvevőknek képesnek kell lenniük digitális ügyintézési feladatokat végezni a munka és üzlet területén, beleértve az online banki szolgáltatásokat, az álláskeresést, az ingatlanok keresését és a digitális jogi kisokos használatát.

4. Becsült időtartam

A tananyagegység elvégzéséhez szükséges becsült időtartam 16 óra. Az egyes modulok időszükséglete:

- a) Banki online szolgáltatások alapok – 8 óra
- b) Álláskeresés támogatása – 8 óra

5. Releváns célcsoportok

Mindegyik előzetesen azonosított célcsoport releváns a tananyagegységhez.

6. DigComp kompetenciaterületek

A tananyagegység által érintett DigComp kompetenciaterületek:

- Információ és -adatmenedzsment
- Kommunikáció és együttműködés
- Digitális tartalmak létrehozása
- Biztonság
- Problémamegoldás

c. Oktatásmódszertani és tanulásszervezési eljárások meghatározása a tanulási-tanítási egységek és modulok oktatásához

A digitális kompetenciafejlesztési program oktatásmódszertani kereteit úgy kell kialakítani, hogy azok megfeleljenek a különböző célcsoportok igényeinek és nehézségeinek, ugyanakkor

a képzési célcsoportok sok szempontból hasonlóságot mutatnak. A leküzdendő akadályok, ellenérzések kapcsán vannak azonos motívumok, ahogy az az előző fejezetekből is látható volt már (*technológiával szembeni távolságtartó attitűd, élethelyzetekhez kapcsolódó relevancia igénye, a személyes támogatás megjelenésének szüksége*). Ebből következően a differenciálást a tanítási modulokban indokolt elsősorban megjeleníteni.

I. OKTATÁSMÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A képzés struktúráját a blended (vegyes) képzési módszertanra érdemes felépíteni, amely a tantermi és az e-learning elemek kombinációját használja. A blended képzési formában a programok legelején tantermi képzések zajlanak, ahol a résztvevők megkapják az alapokat, segítséget kapnak az eszközök alapszintű kezelésében, közvetlen kapcsolatot tudnak építeni az oktatóval és a képzési résztvevői körrel. A bevezető oktatásokat követően az önálló ütemben végezhető e-learning képzések javasoltak.

Míg a fejlesztő program során univerzális, minden résztvevő által elsajátítandó kompetenciákat célszerű fejleszteni, érdemes időt szánni arra is, hogy lehetőség legyen a program során javasolt differenciált feladatokat is biztosítani, hogy minden résztvevő egyéni képességeinek megfelelő kihívásokat és oktatást kapjon. Az alapfeladatok egyszerű, alapvető digitális kompetenciákat fejlesztenek, míg a haladó feladatok összetettebb problémákat és magasabb szintű tartalom előállítását igénylik. Rendszeres önértékelés és mentor értékelés révén biztosítható, hogy a feladatok nehézségi szintje megfelelően legyen beállítva.

1. Tantermi képzés

A tantermi képzések alapvető célja az alapok átadása, személyes interakciók és azonnali támogatás biztosítása. A tantermi képzés lehetőséget nyújt arra, hogy a résztvevők közvetlen visszajelzéseket kapjanak és kérdéseiket azonnal megválaszolják.

Módszerek:

- **Rövid, interaktív előadások:** Az interaktív előadások során a digitális kompetenciák alapjait lehetséges ismertetni. Az előadások során a résztvevők aktív részvétele ösztönözve van kérdésekkel és interaktív elemekkel. Az előadásblokkok hosszát érdemes 30-45 perc hosszúra tervezni. A kisebb egységekben való haladás könnyebb befogadhatóságot és megértést tud biztosítani. Az előadás jellegű, frontális tréningek a képesség és kompetenciafejlesztés vonatkozásában kevésbé hatékonyak.

- **Közös, rövid gyakorlatok:** A képzés során a résztvevők kis csoportokban végezhetnek gyakorlati tevékenységeket, mint például számítógépek beállítása, e-mail fiókok létrehozása. Ez a módszer lehetőséget ad a közvetlen tapasztalatszerzésre és a gyakorlati tudás megszerzésére. A közös gyakorlatok előnye az egyéni feladatokkal szemben az azonnali támogatás a társaktól, a lehetőség a közös gondolkodásra és problémamegoldásra.
- **Csoportmunka:** Az oktatók által facilitált esettanulmány vagy probléma alapú tanulás során a résztvevők egy komplexebb élethelyzetet, szimulált valós problémákat oldhatnak meg közösen. Ebben a formában nem csak egy elkülönült digitális feladatot oldanak meg, hanem több képesség együttes gyakorlására van szükség. Ez segít a tanultak komplexebb gyakorlati alkalmazását és a résztvevők egyéni problémamegoldó készségeit is fejleszti.

2. E-learning

Az e-learning tananyagegységek és modulok célja az önálló tanulás és gyakorlás lehetőségének biztosítása, rugalmas ütemezésben a résztvevők számára.

Módszerek:

- **Multimédiás tartalmak:** Oktatóvideók, interaktív gyakorlatok és tesztek használata, mivel ezek segíthetnek a résztvevőknek a tananyag elmélyítésében és gyakorlásában. Ezek az anyagok bármikor hozzáférhetők, így a résztvevők saját tempójukban haladhatnak.
- **Online feladatok:** Részletes útmutatók, letölthető anyagok és digitális tartalom létrehozása az önálló munka és a kreativitás ösztönzésére. Az online feladatok között érdemes esettanulmányokat, szimulációkat és valós életből vett példákat is szerepeltetni.
- **Virtuális tanulócsoporthok:** Ajánlott lehetőséget biztosítani a résztvevők számára, hogy virtuális tanulócsoportokat hozzanak létre, ahol megoszthatják tapasztalataikat és kérdéseiket egymással. Ezek a csoportok online fórumokban, csevegőszobákban vagy közösségi média platformokon működhetnek.
- **Webináriumok és élő online előadások:** Lehetséges rendszeres webináriumok és élő online előadások szervezése, ahol a résztvevők valós időben kérdéseket tehetnek fel és közvetlenül kapcsolatba léphetnek az oktatókkal. Ezek az események

lehetőséget biztosítanak a mélyebb megértésre és a közvetlen visszajelzésekre, vagy egyes újonnan felmerülő digitális képességeknek egyidejű bemutatására.

- **Gamifikáció:** A tanulási folyamatot gamifikációs elemekkel lehetséges vonzóbbá tenni, így megadva a motivációt a résztvevők számára. Lehetséges például pontokat, jelvényeket és díjakat szerezni a különböző feladatok teljesítéséért, ami motiválhatja a résztvevőket a képzési programban való bentmaradásra.
- **E-könyvek és digitális források:** Széleskörű hozzáférést szükségeszerű biztosítani online könyvtárakhoz, adatbázisokhoz, e-könyvekhez, cikkekhez és más digitális forrásokhoz, amelyek kiegészítik a tananyagot és mélyebb ismereteket nyújtanak a résztvevők számára. Ezek a források könnyen kereshetők és hozzáférhetők lehetnek online könyvtárak és adatbázisok segítségével.
- **Személyre szabott tanulási utak:** A differenciált oktatás szerinti megközelítés szerint lehetséges a résztvevők egyéni igényeinek és szintjének megfelelően személyre szabott tanulási utakat kialakítani. Az e-learning platform algoritmusai alapján ajánlott kurzusokat és feladatokat lehetne javasolni, amelyek segíthetik a résztvevők egyéni fejlődését.
- **Interaktív és azonnali visszajelzési rendszerek:** Az e-learning platformok interaktív visszajelzési rendszereinek használata, amelyek azonnali értékelést nyújtanak a résztvevők teljesítményéről. Ezek a rendszerek lehetővé teszik a hibák gyors felismerését és a folyamatos fejlődést, illetve átfogó visszajelzést adnak a képzési program legfontosabb statisztikáiról (*pl. modulok teljesítésének aránya, lemorzsolódás, kiegészítő feladatok elvégzési aránya stb.*).

3. Mentor program

A kompetenciafejlesztési program önállóan elvégezhető elemeit egy mentor program által célszerű támogatni, amely folyamatos segítséget és személyre szabott támogatást nyújt a résztvevőknek. A mentorok kiválasztása során tapasztalt, digitálisan kompetens személyeket kell bevonni, akik rendszeres találkozókat és online konzultációkat tartanak mentoráltjaikkal. A mentorok nyomon követik az egyéni fejlődést, segítenek tanulási célok kitűzésében és értékelésében, így biztosítva a résztvevők folyamatos támogatását.

A kapcsolódó mentor rendszer koncepciójának kialakítása a DIMOP_PLUSZ-4.2.3-2023-00001 dokumentumban megtalálható.

DIMOP Plusz-4.2.3-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

4. Helyi közösségek kiaknázása és tanulókörök szervezése

A program során építeni kell a helyi közösségekre, offline és online tanulóköröket kell kialakítani. A közösségi tanulás és tapasztalatcsere elősegítése érdekében rendszeres találkozók szervezése szükséges, ahol a résztvevők megoszthatják tapasztalataikat és tanulhatnak egymástól. Az online közösségek megszervezésére fórumok, közösségi média csoportok és online chat szobák formájában van lehetőség, amelyek további támogatást nyújtanak a résztvevők számára. Ezek a felületek akár integrálhatók az e-learning felületbe is. A helyi közösségek és tanulókörök szervezéséhez számos megoldandó feladat merül fel, hogy a program sikeres legyen és hatékonyan segítse a résztvevők fejlődését.

- **Az első lépés a közösségi felmérés** elvégzése, amelynek célja a helyi közösségek igényeinek, erőforrásainak és potenciális résztvevőinek felmérése. Ehhez célszerű kérdőíveket és interjúkat készíteni a helyi lakosokkal, bevonni a helyi közösségi vezetőket és szervezeteket, valamint közösségi fórumokat és nyilvános megbeszéléseket szervezni.
- Ezután meg kell **szervezni a helyszíneket**, amelyek a fizikai helyszíneket biztosítják a tanulási tevékenységek számára. Ennek érdekében szükséges potenciálisan megfelelő helyszíneket, például iskolákat, könyvtárakat és közösségi házakat azonosítani. Az előkészítésnek fontos eleme az előzetes technikai infrastruktúra felmérése és szükség szerinti biztosítása is. Felmerülhet fizikai eszközök, oktatási eszközök beszerzésének igénye, illetve megfelelő kapacitású internetkapcsolat biztosítása is szükséges lehet. Az események sikeres megvalósítása érdekében be kell vonni helyi koordinátorokat és/vagy önkénteseket is, akik segítenek a program megvalósításában, az események szervezésében és a kommunikációs feladatokban.
- A következő lépés a **tanulókörök szervezése**, amelynek célja kisebb csoportok kialakítása, amelyek rendszeresen találkoznak és együtt tanulnak. Szükséges lehet érdeklődési területek és/vagy szint alapján definiálni a csoportokat, lehatárolni, valamint felmerülhet feladatként tanulókör-vezetők kiválasztása és felkészítése is. A tanulókör felelőseinek munkáját támogatandó, szükséges lehet az egyes tanulókör események tematikáját előzetesen kialakítani és ezek lebonyolításának ideális menetét, folyamatát a felelősök számára megírni.

- Az **online közösségek létrehozása** szintén fontos lépés, mivel a digitális platformok használatával támogatjuk a tanulási folyamatot és a közösségépítést. Online fórumokat, közösségi média csoportokat és chat szobákat célszerű létrehozni, moderátorokat és facilitátorokat kijelölni, valamint folyamatosan menedzselni a tartalmakat és az interakciókat.
- **Végül a találkozók rendszerességét és tematikáját kell előzetesen meghatározni.** Tematikus találkozók, workshopok és szemináriumok szervezése mellett érdemes lehet egyedi és eseti jelleggel további közösségi eseményeket, például hackathonokat és tanulási maratonokat is rendezni, amelyek a klasszikus tanulóköri tematikán kívül esnek. Az eredmények bemutatása és sikertörténetek megosztása szintén része lehet ezeknek az eseményeknek.

5. Speciális igények és akadálymentesség

A program megvalósításának előkészítése közben külön figyelmet kell fordítani az egyes célcsoportok speciális tanulási-tanítási igényeire és a tanulási akadályok leküzdésére, hogy minden résztvevő számára elérhető és hatékony legyen a digitális kompetenciafejlesztés. A főbb célcsoportok meghatározása, tanulási nehézségeik és speciális igényeik a 1.5 fejezetben már bemutatásra kerültek.

A célcsoport felmérés alapján bizonyos **idősebb felnőttek** esetében a technofóbia kezelésére lépcsőzetes tananyagot célszerű biztosítani, amely sok ismétléssel és pozitív visszajelzésekkel segíti a tanulási folyamatot. A kognitív képességek támogatására érdemes egyszerű nyelvezetet és vizuális segédleteket használni, hogy a tananyag könnyen érthető legyen. A relevancia érdekében ajánlott életközeli példákat és gyakorlatokat beépíteni a tananyagba, amelyek a résztvevők mindennapi életére vonatkoznak.

A **vidéki lakosság** esetében az infrastruktúra hiányát helyi oktató és/vagy képző központok kialakításával és/vagy szervezésével, valamint esetlegesen offline anyagokkal lehet áthidalni. Azok számára, akik nem rendelkeznek saját eszközzel célszerű alacsony költségű technikai eszközöket bemutatni és kölcsönzési lehetőségeket biztosítani, esetleg állami, kormányzati programot indítani a hátrányosabb helyzetűek eszközbeszerzésének támogatására. A technológiával szembeni távolságtartó attitűd kezelésére pozitív példák és sikertörténetek bemutatása ajánlott, hogy a résztvevők lássák a digitális készségek hasznát és alkalmazhatóságát.

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

A **gazdaságilag hátrányos** helyzetűek számára szintén célszerű alacsony költségű technikai eszközöket bemutatni és kölcsönzési lehetőségeket biztosítani azok számára, akiknek nincs saját eszközük, esetleg állami, kormányzati programot indítani a hátrányosabb helyzetűek eszközbeszerzésének támogatására. A célcsoport esetében kiemelt fontosságú lenne, hogy lássák, hogyan javíthatják életminőségüket a digitális önfejlesztéssel, például munkalehetőségek keresésével, online ügyintézésével és közösségi kapcsolatok erősítésével.

A **fogyatékkal élők** esetében érdemes akadálymentesítési eszközöket és szoftvereket biztosítani, hogy a tananyaghoz való hozzáférésük akadálymentes legyen. Személyre szabott támogatást ajánlott nyújtani, figyelembe véve a különböző tanulási stílusokat és igényeket. Például, hangos tananyagok, feliratozott videók és speciális tanulási segédletek alkalmazása lehet szükséges.

4. Tanulási-tanítási feltételek, eszközök és erőforrások meghatározása

a. Tanulási-tanítási egységek személyi feltételeinek biztosítása

A digitális kompetenciafejlesztési program sikeres megvalósításához elengedhetetlen, hogy jól képzett, motivált és felkészült oktatói kör álljon rendelkezésre. Az alábbi személyi feltételek biztosítása alapvetően szükségesek az oktatók kiválasztásához, képzéséhez és támogatásához.

I. OKTATÓKKAL SZEMBENI ALAPKÖVETELMÉNYEK

Az oktatók kiválasztása során fontos, hogy szakmai hozzáértéssel rendelkezzenek, beleértve az 5 meghatározott DigComp kulcskompetenciát, valamint rendelkezniük kell megfelelő pedagógiai ismeretekkel és készségekkel, amelyek lehetővé teszik számukra a különböző célcsoportok hatékony tanítását. Kiemelten fontos, hogy az oktatóknak képesnek kell lenniük alkalmazkodni a különböző tanulói igényekhez és nehézségekhez, empatikus megközelítést alkalmazva. Miután alapkompenciák elsajátítását célzó programról beszélünk, ezért a türelem és a megfelelő empatikus készségek kiemelt tulajdonságok a trénerek oldaláról. Kiemelendő, hogy az 1-es és 2-es kompetenciaszinten lévő résztvevők motivációja sokszor alacsony, a kezdeti kompetenciák elsajátítása kiemelten sok időt vehet igénybe. Nem minden oktató alkalmas arra, hogy ilyen kihívásokkal teli környezetben dolgozzon. Azok az oktatók, akik alkalmasak erre a feladatra, képesek rugalmasan és kreatívan kezelni a különböző tanulói igényeket, és rendelkeznek a szükséges empátiával és türelemmel, hogy támogassák a résztvevők fejlődését és motivációját, még akkor is, ha az lassabb ütemben halad.

Fontos, hogy az oktatók kommunikációs készségei megalapozottak legyenek, érthetően és világosan tudják közvetíteni a tananyagot. Türelemesen kell kezelniük a tanulók kérdéseit és problémáit, folyamatosan támogatva őket a tanulási folyamat során. Emellett nyitottnak kell lenniük az új módszerek és technológiák alkalmazására, hogy a tanulási folyamatot hatékonyabbá és élvezetesebbé tegyék.

1. Jelentkezési, szűrési, kiválasztási folyamat

A jelentkezési folyamat során a cél, hogy a célcsoport igényeihez illeszkedően magasan képzett és motivált oktatókat vonzzunk a programhoz. Az első lépés a részletes álláshirdetések magánszemélyek és/vagy tenderkiírások készítése oktatóhálózatoknak, alvállalkozóknak. Ezek a kiírások tartalmazzák a feladat leírását, az elvárásokat és a jelentkezés módját. A hirdetéseket, hirdetményeket különböző platformokon érdemes közzétenni, beleértve az oktatási portálokat, szakmai hálózatokat, közösségi médiát, közbeszerzési platformokat és akár egyetemi hírleveleket. Egy kialakított online jelentkezési űrlap lehetővé teszi a jelentkezők számára, hogy benyújtsák önéletrajzukat, motivációs levelüket és egyéb releváns dokumentumokat olyan formában, ami egységes kiértékelést tesz lehetővé.

A beérkezett jelentkezések szűrése biztosítja, hogy csak a megfelelő jelöltek kerüljenek be a kiválasztási folyamat következő szakaszába. Olyan előzetes felmérési tesztek alkalmazása szükséges, amelyekkel mérjük a jelöltek digitális kompetenciáit, pedagógiai érzékét és attitűdjét. Ezek a tesztek képesek felmérni az oktatók empátiáját, türelmét és kitartását, amelyek elengedhetetlenek az 1-es és 2-es jártassági szinteken lévő résztvevők oktatásához. A tesztek eredményei alapján a jelölteket legalább három kategóriába célszerű sorolni: nem alkalmas, fejlesztéssel alkalmas, és alkalmas. Ez a kategorizálás segíthet azonosítani, kik azok, akik már most megfelelnek az elvárásoknak, és kik azok, akiknek további képzésre van szükségük.

Az alkalmas és fejlesztéssel alkalmas jelöltek önéletrajzainak átnézésével egy újabb körben ellenőrizhető a szükséges szakmai és pedagógiai készségek megléte. Lehetséges előzetes telefonos szűrést is végezni, amely előzetes telefonos interjúk során rövid szakmai beszélgetésekre kerül sor a kiválasztott jelöltekkel, hogy jobban megismerjük motivációikat és kommunikációs készségeiket. Emellett fontos feladat lehet a jelöltek korábbi munkahelyein szerzett tapasztalatok és teljesítmények ellenőrzése referenciák segítségével.

A szűrési folyamatot követően a legígéretesebb jelölteket meg lehet hívni a végső kiválasztási szakaszban való részvételre. Ez a szakasz több lépésből áll, hogy alaposan felmérjük a jelöltek alkalmasságát. A strukturált interjúk során a jelöltek bemutatathatják szakmai tudásukat, pedagógiai készségeiket és rugalmasságukat. Ezt követően próbaóra megtartása lehet indokolt, ami lehetőséget ad arra, hogy a jelöltek valós oktatási helyzetben mutassák meg készségeiket és hozzáállásukat, ami segít felmérni tanítási stílusukat és azt, hogy mennyire

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

tudnak alkalmazkodni a különböző tanulói igényekhez. A próbaórán résztvevőktől és az interjúztatók csapatától gyűjtött visszajelzések alapján objektív képet kaphatunk a jelöltek teljesítményéről.

ii. OKTATÓK KÉPZÉSE ÉS EZEN KÉPZÉSEK KÖVETELMÉNYEI

Mivel az oktatói kör készségei nem lesznek homogének, érdemes az oktatók képzéséhez szervezett képzési programokat („*Train the Trainer*” programok) biztosítani, amelyek lefedik a digitális kompetenciák oktatásának minden aspektusát. Ezek a programok tartalmazhatják a pedagógiai módszertanokat, a digitális eszközök használatát, valamint a speciális célcsoportok igényeire való felkészítést. Gyakorlati tréningek keretében az oktatók valós helyzetekben próbálhatják ki a tanítási módszereket és technikákat, hogy felkészülten kezdjék el a munkát. Emellett mentorprogramokat kialakítása is szükséges, ahol a tapasztalt oktatók mentorálhatják az új kollégákat, támogatást és útmutatást nyújtva nekik az első hónapokban.

Egy ideális Oktatói képzési program lefedné az alábbi témákat, elemeket:

- **Bevezetés, kompetenciafejlesztési program áttekintése**
 - Cél: Bemutatni a kompetenciafejlesztési program céljait, struktúráját és a résztvevők szerepét.
 - Témák:
 - A digitális kompetenciafejlesztési program áttekintése
 - Az oktatók szerepe és felelősségei
 - A képzés céljai és elvárások
- **DigComp alapkompenciák és Tananyagegységek**
 - Cél: Az alapvető digitális kompetenciák és azok jelentőségének megismerése az oktatói körrel
 - Témák:
 - DigComp alapkompenciák
 - Alapkészségek elsajátítását támogató tananyagegységekkel és modulokkal való ismerkedés
- **Oktatási módszertanok, pedagógiai ismeretek**

- Cél: Hatékony oktatási módszerek és pedagógiai technikák elsajátítása.
- Témák:
 - Interaktív tanítási technikák
 - Tipikus oktatói helyzetek és kezelésük
 - Tanulási stílusok felismerése és kezelése
 - Résztvevői konfliktushelyzetek
- **Kiemelt célcsoportok speciális igényei**
 - Cél: Az egyes célcsoportok sajátos igényeinek és nehézségeinek megértése és kezelése.
 - Témák:
 - Idősebb felnőttek: Technofóbia kezelése, kognitív támogatás, releváns tananyagok
 - Vidéki lakosság: Infrastruktúra hiánya, technikai eszközök, pozitív példák bemutatása
 - Gazdaságilag hátrányos helyzetűek: Anyagi korlátok, motiváció növelése
 - Fogytékkal élők: Akadálymentesség, személyre szabott támogatás
- **Digitális oktatási eszközök és oktatási platformok használata**
 - Cél: Az oktatási technológiák és digitális eszközök hatékony használatának elsajátítása.
 - Témák:
 - E-learning platformok kezelése
 - Interaktív eszközök használata
 - Online kommunikációs eszközök
- **Gyakorlati tréning és szimulációk**
 - Cél: Az oktatási módszerek és eszközök gyakorlati alkalmazása.
 - Témák:
 - Valós helyzetek szimulálása a tanulási folyamat támogatására

- Csoportos gyakorlatok és szerepjátékok, előkészítés, facilitálás, konklúziólevonása a csoporttal
- Oktatói visszajelzések gyűjtése és a megjegyzések kiértékelése

- **Képzés közbeni és utáni támogatás**

- Cél: Mentorprogramok kialakítása és az oktatók folyamatos támogatásának biztosítása.
- Témák:
 - Mentorálási technikák – fontos, hogy ezek olyan általános készségek, amit a mentorprogram mentorjain kívül az oktatók is alkalmazhatnak
 - Támogatási rendszerek felépítése
 - Az egyének szakmai fejlődésének biztosítása

- **Oktatói kézikönyvek és segédanyagok elérése, használata**

- Cél: Az oktatói segédanyagok hatékony használatának megismerése.
- Témák:
 - Oktatói kézikönyvek áttekintése
 - Digitális eszközök használati útmutatói
 - Didaktikai segédanyagok alkalmazása

Az oktatóknak, mielőtt először tartanának oktatást az egyes csoportoknak, célszerű részt venniük megfigyelőként egy éles oktatáson, ahol részletesen megismerkedhetnek a tananyaggal és annak felépítésével, a képzés közbeni tréneri és pedagógiai szituációkkal. Lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy kipróbálják a tananyagokat, gyakorolják a feladatokat és szimulálják a tanítási helyzeteket is. Fontos folyamatos visszajelzés gyűjtése az oktatóktól a tananyagok használhatóságáról és hatékonyságáról, hogy szükség esetén módosításokat lehessen végrehajtani.

Az **oktatók tudásának naprakészen tartása** folyamatos továbbképzésekkel, workshopok szervezésével, valamint online tananyagok és források elérhetővé tételével valósítható meg. Rendszeres továbbképzések és workshopok szervezésével az oktatók megismerkedhetnek az új technológiákkal, oktatási módszerekkel és a digitális világ legfrissebb trendjeivel. Széleskörű hozzáférést kell biztosítani a legújabb szakmai anyagokhoz, e-könyvekhez, tudományos cikkekhez és online kurzusokhoz. Emellett az oktatók számára lehetőséget kell

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

biztosítani, hogy szakmai közösségekhez csatlakozzanak, ahol tapasztalatokat cserélhetnek és tanulhatnak egymástól.

Az oktatóknak **támogató segédanyagokra** is szükségük lehet.

- Részletes **oktatói kézikönyvek**, amelyek tartalmazzák a tananyag felépítését, az alkalmazandó módszereket és technikákat, valamint az egyes modulok céljait és tanulási eredményeit.
- Emellett szükség lehet **digitális eszközök használati útmutatóira**, didaktikai segédanyagokra, például prezentációkra, videókra, interaktív gyakorlatokra és feladatlapokra.
- Tapasztalt kollégák által nyújtott folyamatos **támogatás és konzultációs lehetőség** az oktatók számára.

b. Tanulási-tanítási egységek helyszíni és infrastrukturális feltételeinek biztosítása

A digitális kompetenciafejlesztési program sikeres megvalósításához elengedhetetlen, hogy megfelelő infrastrukturális feltételek álljanak rendelkezésre. Az alábbiakban a szükséges infrastrukturális elemeket azonosítjuk.

Először is, szükség van megfelelő fizikai helyszínekre. Az oktatótermek, ahol a program elején személyes részvételű oktatások zajlanak, megfelelően felszereltnek és könnyen elérhetőnek kell lenniük a célcsoportok számára. Ezek a helyszínek lehetnek iskolák, az oktatásba bevont partnerhálózat képzési helyszínei, könyvtárak vagy közösségi házak. Emellett egyéb közösségi központok is szerepet játszhatnak a program megvalósításában.

A program hatékony megvalósításához elengedhetetlen a stabil és gyors internetkapcsolat megléte, hogy a tantermi és online oktatás egyaránt zökkenőmentesen működhessen, valamint a szükséges szoftverek és platformok biztosítása is kiemelten fontos. Egy felhasználóbarát e-learning platform révén a résztvevők hozzáférhetnek a tananyagokhoz és gyakorlatokhoz. Speciális oktatási szoftverek szükségesek a digitális tartalom létrehozásához, biztonsági gyakorlatokhoz és egyéb tanulási tevékenységekhez. Külön figyelmet kell fordítani az akadálymentesítési eszközökre és szoftverekre is, hogy a fogyatékkal élők számára is hozzáférhető legyen a tananyag.

Az infrastruktúra biztosítása érdekében szükséges lépések:

- 1) A **helyszínek azonosítása és előkészítése** érdekében érdemes előzetesen a helyi közösség körében felmérést és konzultációt végezni, az ideális helyszínek azonosítása érdekében. Helyi iskolák, könyvtárak, közösségi házak és önkormányzatok bevonásával biztosíthatók az oktatási helyszínek. A helyszíneket fel kell szerelni megfelelő bútorzattal, számítógépekkel és egyéb szükséges eszközökkel.
- 2) Az **e-learning platform kiválasztása** és implementálása során figyelni kell arra, hogy a platform felhasználóbarát legyen és megfeleljen a program követelményeinek. A szükséges oktatási szoftverek licenceit be kell szerezni, és biztosítani kell azok naprakészen tartását. Az oktatóknak és a résztvevőknek megfelelő képzést kell biztosítani a szoftverek és platformok használatáról.
- 3) A **szélessávú internet** biztosítása érdekében stabil és gyors internetkapcsolatot kell kiépíteni minden oktatási helyszínen. Biztonságos és megbízható Wi-Fi hálózatokat kell kialakítani az oktatási központokban, valamint folyamatos technikai támogatást és rendszeres karbantartást kell biztosítani a hálózatok és kapcsolatok működésének fenntartásához.
- 4) A hozzáférhetőség, megközelíthetőség szempontjából az egyes oktatási **helyszíneket akadálymentesíteni** szükséges a fizikai hozzáférhetőség miatt. A fogyatékkal élők igényeinek megfelelően speciális eszközöket és szoftvereket lehet szükséges beszerezni és telepíteni.

c. Tanulási-tanítási egységek tárgyi eszköz feltételeinek biztosítása

A digitális kompetenciafejlesztési program sikeres megvalósításához elengedhetetlen, hogy megfelelő tárgyi eszközök álljanak rendelkezésre. Az alábbiakban részletesen bemutatom a szükséges tárgyi eszközöket, valamint azok biztosításának módját.

Szükséges tárgyi eszközök

1) Számítógépek:

- Asztali számítógépek és perifériáik: Az oktatási helyszíneken, különösen a közösségi központokban és könyvtárakban szükség van megfelelően felszerelt asztali számítógépekre. Ezek az eszközök ideálisak a tantermi oktatás során.
- Laptopok és perifériáik: Mobilitásuk miatt a laptopok különösen hasznosak, mivel könnyen áthelyezhetők és különböző helyszíneken is használhatók. Célszerű legalább egy laptop biztosítása minden oktató számára, valamint további laptopok beszerzése a résztvevők számára.

2) Mobileszközök:

- Tabletek: A tabletek könnyen használhatók, különösen azok számára, akik kevésbé jártasak a számítógépek használatában. Ezek az eszközök ideálisak lehetnek az idősebb felnőttek és a vidéki lakosság számára.
- Okostelefonok: Az okostelefonok használata elengedhetetlen a mobileszközök napi használati lehetőségeinek bemutatásához. Minden résztvevő számára biztosítani kellene hozzáférést egy okostelefonhoz, hogy gyakorolhassák a tanultakat.

3) Egyéb eszközök:

- Projektorok és kivetítők: Minden oktatási helyszínen szükség van projektorokra vagy kivetítőkre a tananyag bemutatásához és a csoportos tevékenységek támogatásához.
- Nyomtatók és szkennerek: A dokumentumok és egyéb anyagok nyomtatása és digitalizálása érdekében ezek az eszközök is szükségesek lehetnek.
- Táblák, tollak és/vagy kréta, tapadós cetlik: Minden oktatási helyszínen biztosítani kell filctáblákat, flipchartokat, hozzájuk tartozó filceket, tollakat, post-iteket és egyéb írószereket. Ezek az eszközök lehetővé teszik az oktatók számára, hogy vizuálisan is bemutassák a tananyagot, és interaktívabbá tegyék az órákat. A post-itek és egyéb jegyzetelő eszközök használata segíthet a résztvevőknek a fontos információk kiemelésében és megjegyzésében.

Az eszközök biztosítása érdekében különböző lépéseket lehet tenni. A beszerzés és finanszírozás terén különböző pályázati lehetőségek és támogatási programok vannak, amelyek segíthetnek a szükséges eszközök finanszírozásában. Emellett együttműködést

lehet kezdeményezni helyi vállalkozásokkal és szponzorokkal, akik támogatást nyújthatnak az eszközök beszerzéséhez közvetlen pénzügyi támogatás vagy eszközök formájában.

A kölcsönzési és megosztási rendszerek kialakítása szintén célravezető lehet. Olyan rendszert szükséges létrehozni, amely lehetővé teszi a résztvevők számára a technikai eszközök ideiglenes használatát, ami különösen hasznos lehet azok számára, akik nem rendelkeznek saját eszközökkel. Az eszközök közös használata a közösségi központokban és könyvtárakban hatékony megoldás lehet, a közösségi megosztási rendszerek segítségével biztosítható, hogy mindenki hozzáférhessen a szükséges eszközökhöz.

A **karbantartás és frissítés folyamatos biztosítása** szintén kiemelt téma az eszközök zavartalan működéséhez. Szakértői támogatást kell nyújtani, amely magában foglalja a hardveres és szoftveres karbantartást is. Az eszközök szoftveres frissítéseit rendszeresen el kell végezni, hogy biztosítsák a legújabb funkciók és biztonsági protokollok elérhetőségét, emellett rendszeres biztonsági mentéseket is szükséges készíteni az adatvesztés elkerülése érdekében.

d. Tanulási-tanítási egységek egyéb oktatási, digitális tanulási feltételei

A digitális kompetenciafejlesztési program sikeres megvalósításához a korábban felsorolt eszközök mellett további digitális tanulást támogató eszközök is szükségesek lehetnek. Az alábbiakban olyan eszközöket mutatunk be, amelyek kiegészíthetik a program tárgyi feltételeit és elősegíthetik a hatékony tanulást, ugyanakkor nem mindenáron szükséges feltételei a programok megvalósításának jelenleg.

Ezek az eszközök és technológiák egy köre jelenleg széleskörben nem elterjedtek és nem képezik ismeretanyagát az alapszintű digitális kompetenciafejlesztéseknek, de idővel elképzelhető, hogy olyan széleskörben elterjed a használatuk, ami igényli majd specifikus modulok vagy tananyagegységek létrehozását.

Nem szükségszerű, de megfontolható eszközök, technológiák:

- **Interaktív táblák:** Ezek az eszközök lehetővé teszik a tananyag interaktív bemutatását és a résztvevők aktív bevonását az órákba. Az interaktív táblák használatával vizuális és gyakorlati elemekkel tehetjük szemléletesebbé a tanulási folyamatot.
- **Nagy méretű érintőképernyők:** Ezek a kijelzők hasonló funkciókat biztosítanak, mint az interaktív táblák, és alkalmasak kisebb csoportos foglalkozásokhoz is.

DIMOP Plusz-4.2.3-23-2023-00001 azonosító számú, „Alapszintű állampolgári digitális kompetencia fejlesztése” c. projekt

- **E-book olvasók:** Ezek az eszközök könnyen hordozhatóak és lehetővé teszik a résztvevők számára, hogy hozzáférjenek a digitális tananyagokhoz és könyvekhez. Az e-book olvasók különösen hasznosak lehetnek azok számára, akik kevesebb időt szeretnének tölteni képernyők előtt.
- **Webkamerák:** Minőségi webkamerák biztosítása az online órák és konzultációk lebonyolításához az oktatók számára.
- **Mikrofonok:** Jó minőségű mikrofonok használata biztosítja, hogy a kommunikáció tiszta és érthető legyen, ami különösen fontos az online tanulási környezetben.
- **Digitális táblák, kollaborációs felületek:** Ezek az eszközök a rajzolás és a jegyzetelés digitális formában történő megvalósítását teszik lehetővé, ami különösen hasznos a vizuális tanulók számára. Példák lehetnek a Miro, Mural szolgáltatások.
- **Tanulási analitikai szoftverek:** Olyan eszközök, amelyek nyomon követik a résztvevők tanulási előrehaladását, elemzik az adatokat és visszajelzést adnak az oktatóknak és a tanulóknak. Ezek az eszközök segíthetnek a személyre szabott tanulási utak kialakításában.

Jelenleg még nem széles körben elterjedt eszközök, technológiák:

- **VR szemüvegek:** A virtuális valóság eszközök segítségével a résztvevők interaktív és elmélyült tanulási élményeket élhetnek át, különösen hasznosak lehetnek szimulációk és gyakorlati készségek fejlesztésére.
- **AR alkalmazások:** A kiterjesztett valóság alkalmazások lehetővé teszik, hogy a résztvevők valós környezetben, digitális elemekkel gazdagított tanulási tartalmakkal dolgozzanak.
- **Generatív AI:** A generatív mesterséges intelligencia alkalmazások új lehetőségeket nyithatnak a tanulási tartalmak személyre szabásában és automatizálásában. Az AI segítségével interaktív, adaptív tananyagokat lehet létrehozni, amelyek az egyéni tanulási igényekhez igazodnak.

5. Tanulási-tanítási tevékenység alapelvei

a. Motiváció és bevonás alapelvei

A digitális kompetenciafejlesztési program sikeréhez elengedhetetlen, hogy a célcsoport tagjait hatékonyan motiváljuk, bevonjuk a képzésbe és folyamatosan támogassuk őket a program során. Az alábbiakban bemutatjuk az alapelveket és alapelvárásokat, amelyek biztosítják, hogy a résztvevők elkötelezetten vegyenek részt a képzésben és sikeresen elsajátítsák el a szükséges digitális készségeket.

i. ALAPELVEK

1. Relevancia és érthetőség: A tananyagot úgy kell kialakítani, hogy az releváns legyen a résztvevők mindennapi életéhez és munkahelyi környezetéhez. Példaképp, az idősebb felnőttek számára olyan gyakorlati példákat és feladatokat kell beépíteni, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a mindennapi tevékenységeikhez, mint például az online ügyintézés vagy az elektronikus levelezés. Fontos, hogy a tananyag érthető és könnyen követhető legyen minden alapkompentenciafejlesztésben résztvevő, 1-es és 2-es jártassági szinten lévő számára.

2. Hozzáférhetőség és rugalmasság: Biztosítani kell, hogy a képzéshez való hozzáférés mindenki számára könnyen elérhető legyen, függetlenül a földrajzi elhelyezkedéstől vagy az infrastruktúra korlátozottságától. Ezt helyi közösségi központok és online platformok használatával lehet elérni. A képzési program szükségszerűen legyen rugalmas, lehetővé téve a résztvevők számára, hogy saját ütemükben haladjanak, figyelembe véve a különböző élethelyzeteket és időbeosztásukat.

3. Személyre szabás: A képzési programot úgy szükséges kialakítani, hogy lehetőséget biztosítson a résztvevők számára személyre szabásra, függően a differenciált ismereteiktől. Az előzetes tudásszint felmérésével és differenciált tananyag biztosításával növelhető a tanulási élmény hatékonysága.

4. Állandó támogatás: Folyamatos támogatást kell nyújtani a résztvevők számára, beleértve a mentori rendszert, amely személyre szabott segítséget és útmutatást biztosít a kompetenciafejlesztési program alatt. Érdemes közösségi tanulóköröket és fórumokat létrehozni, ahol a résztvevők megoszthatják tapasztalataikat, kérdéseiket és sikereiket. Ez erősíti a közösségi kohéziót és növeli a motivációt.

ii. ALAPELVÁRÁSOK

1. Motiváció fenntartása: Az oktatók és a program szervezői folyamatosan biztosítsanak pozitív visszajelzést és elismerést a résztvevők számára. A kisebb sikerek elismerése és ünneplése is motiválhatja a résztvevőket, így célravezető lehet egy gamifikált jutalmazási rendszer kialakítása, például oklevelek, díjak és egyéb elismerések formájában, amelyek további ösztönzést nyújtanak a résztvevők számára.

2. Előnyök folyamatos kommunikálása: Egyértelműen kommunikálni kell a résztvevők számára a digitális készségek elsajátításának előnyeit, legyen az személyes vagy szakmai fejlődés. Példák és sikertörténetek bemutatásával szemléltethető, hogyan járulhat hozzá életük javításához a digitális kompetenciák fejlesztése.

3. Bevonáson alapuló oktatás: Interaktív és gyakorlati feladatok alkalmazása, amelyek aktív részvételre ösztönzik a résztvevőket. Például csoportos projektek, szimulációk és valós életből vett feladatok. Rendszeres visszajelzési mechanizmusok beépítése, ahol a résztvevők megoszthatják véleményüket és javaslataikat a képzéssel kapcsolatban.

4. Közösségi elemek beépítése: Helyi közösségi események és találkozók szervezése, ahol a résztvevők személyesen is találkozhatnak és tapasztalatokat cserélhetnek, nagyban csökkenti a lemorzsolódás esélyét és fenntartja a motivációt. Szükség esetén online közösségi platformok használata, ahol a résztvevők folyamatosan kapcsolatban maradhatnak egymással és az oktatókkal szintén alapelvárásként definiálható.

b. Kommunikáció alapelvei

A digitális kompetenciafejlesztési program célcsoportjai nem heterogének, ennek megfelelően a kommunikációs megközelítést úgy szükséges kialakítani, hogy minden célcsoporthoz hatékonyan eljusson az üzenet, és támogassa a résztvevők bevonását és megtartását a programban. Ezek az üzenetek ebből kifolyólag nem lesznek minden esetben egységesek az egyes célcsoportokhoz kapcsolódóan, bár vannak közös mintázatok.

Mind a négy célcsoporttal folytatott kommunikáció során kiemelten fontos az egyszerű és világos nyelvezet, a relevancia hangsúlyozása, az elérhetőség biztosítása, a közösségi szemlélet előtérbe helyezése, valamint az empátikus és támogató hozzáállás. Az alapelvárások közé tartoznak a pozitív példák bemutatása, a rendszeres információáramlás biztosítása, az elérhetőség és támogatás hangsúlyozása, valamint az akadálymentes és

személyre szabott kommunikáció. Ezek az alapelvek és alapelvárások segítenek abban, hogy a különböző célcsoportok hatékonyan és motiváltan kapcsolódjanak be a digitális kompetenciafejlesztési programba.

i. IDŐSEBB FELNŐTTEK

Egyszerű és világos kommunikáció: A kommunikáció során kerülni kell a bonyolult technikai kifejezéseket. Az üzenetek legyenek egyszerűek, érthetőek és közvetlenek.

Relevancia hangsúlyozása: Fontos, hogy az idősebb felnőttek számára bemutassuk, hogyan kapcsolódnak a tanultak a mindennapi életükhöz, például az online ügyintézéshez vagy a kapcsolattartáshoz a családdal.

Türelmes és támogató hozzáállás: Az oktatóknak és a kommunikációért felelős személyeknek türelmesen kell válaszolniuk a felmerülő kérdésekre, és folyamatos támogatást kell nyújtaniuk.

Személyes kapcsolattartás: A személyes találkozók, telefonhívások és nyomtatott anyagok használata elősegítheti a bizalom kiépítését és a technofóbia leküzdését.

ii. VIDÉKI LAKOSSÁG

Hozzáférhetőség biztosítása: A kommunikáció során hangsúlyozni kell azokat a lehetőségeket, amelyekkel a résztvevők helyi közösségi központokban, könyvtárakban vagy online hozzáférhetnek a programhoz.

Közösségi szemlélet: A közösség erejét kihasználva kell bemutatni a közös tanulás és egymás segítésének előnyeit.

Pozitív példák és sikertörténetek bemutatása: A helyi közösségekből származó pozitív példák és sikertörténetek ösztönözhetik a részvételt és csökkenthetik a technológiával szembeni távolságtartó attitűdöt.

Rendszeres és megbízható információáramlás: Fontos, hogy a vidéki lakosság rendszeresen kapjon friss és megbízható információkat a programról, például helyi médián keresztül vagy közösségi rendezvényeken.

iii. GAZDASÁGILAG HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK

Elérhetőség és támogatás hangsúlyozása: Kommunikálni kell, hogy a program ingyenes lehetőségeket kínál, és bemutatni, hogyan járulhat hozzá életminőségük javításához.

Értékteremtés: Hangsúlyozni kell, hogy a digitális önfejlesztés hogyan segítheti őket új munkalehetőségek megszerzésében vagy mindennapi problémák megoldásában.

Empatikus kommunikáció: Az üzeneteknek érzékenyen kell kezelniük a gazdasági korlátokat, és biztosítaniuk kell a résztvevőket, hogy támogatást kapnak a program során.

Motiváció növelése: Kiemelni azokat az előnyöket és gyakorlati hasznokat, amelyeket a digitális készségek elsajátítása hozhat *(Pl.: a tudatosabb pénzügyi szemléletet támogató megoldások elérhetősége digitális eszközökön, vagy az online ügyintézés egyszerűsége).*

iv. FOGYATÉKKAL ÉLŐK

Akadálymentes kommunikáció: Az üzeneteknek mindenki számára hozzáférhetőnek kell lenniük, beleértve a hallás-, látás- és mozgássérült személyeket. Ez magában foglalja az akadálymentes weboldalak, feliratozott videók és Braille anyagok használatát.

Személyre szabott üzenetek: Figyelembe kell venni a speciális tanulási igényeket, és az üzeneteket úgy kell megfogalmazni, hogy azok relevánsak és érthetőek legyenek mindenki számára.

Részletes információk a támogatási lehetőségekről: Részletesen tájékoztatni kell a résztvevőket az elérhető akadálymentesítési eszközökről és támogatásokról, amelyek segítik őket a programban való részvételben.

Empatikus és támogató hozzáállás: A kommunikációnak empatikusnak kell lennie, és biztosítani kell a résztvevőket arról, hogy a programban figyelembe veszik egyéni igényeiket és támogatást kapnak a tanulási folyamat során.

c. Adaptivitás és egyéni jellemzők figyelembevétele

Az anyag korábbi fejezeteiben már több alkalommal kifejtésre került, hogy a résztvevők egyéni igényeit milyen alapelvekkel érdemes közelíteni. Így a jelen fejezetben csak összefoglaló, felsorolás jelleggel említjük ezeket.

Differenciált tananyagok: A különböző képességszintekhez és tanulási stílusokhoz igazodó tananyagok és feladatok biztosítása. Az egyszerűbb, lépésről lépésre haladó tananyagok a

kevésbé jártas résztvevők számára, míg az összetettebb feladatok és kihívások a haladóbbak számára készül. A differenciált tananyagok esedékessége előzetes tudásszint, a tanulási stílus és az egyéni célok felmérésével állapítható meg. Ez lehetővé teszi, hogy a tanulási tartalmakat és módszereket az egyéni igényekhez igazítsuk.

Rugalmas tanulási formák: Blended learning és aszinkron tanulás. A „blended learning” a hagyományos tantermi oktatás és az e-learning kombinációja. Lehetővé teszi, hogy a résztvevők saját ütemükben haladhassanak, és az oktatás hozzáférhető legyen mind személyes, mind online formában. Az aszinkron tanulás esetében az online tananyagok és gyakorlatok bármikor hozzáférhetők a résztvevők számára, így a résztvevők saját időbeosztásukhoz igazodva tanulhatnak.

Mentorálás és támogatás formájában személyre szabott segítség: Folyamatos mentorálás és támogatás biztosítása a résztvevők számára, hogy kérdéseikkel és problémáikkal mindig fordulhassanak valakihez. A mentorok személyre szabott segítséget nyújtanak.

Akadálymentes tananyagok: Az oktatási anyagoknak mindenki számára hozzáférhetőnek kell lenniük, beleértve a fogyatékkal élőket is. Ez magában foglalja az akadálymentes weboldalakat, feliratozott videókat és Braille anyagokat.

Akadálymentes, speciális eszközök és szoftverek: Az egyéni szükségletekhez igazodó eszközök és szoftverek biztosítása, mint például képernyőolvasók, nagyítók és egyéb akadálymentesítési eszközök.

d. Jogszabályi és szakmai irányelvek betartása

Természetesen szükséges a programot az uniós és a hazai jogszabályi és szabályozási környezethez igazítani, illetve biztosítani a vonatkozó jogszabályok és szakmai irányelvek betartását. A program sajátosságait figyelembe véve a kiemelt témakörök az **adatvédelem (GDPR)**, az **esélyegyenlőség és diszkriminációmentesség**, valamint a **képzési programok minőségbiztosítása**.

Az **Európai Unió Általános Adatvédelmi Rendeletének (GDPR)** szigorú betartása az összes résztvevő adatainak kezelése során alapkövetelmény. Biztosítani kell az adatok biztonságát és titkosságát, részletes adatkezelési irányelvek kidolgozásával és kommunikálásával a résztvevők felé. Ezeknek az irányelveknek tartalmazniuk kell az adatok gyűjtésének,

tárolásának, feldolgozásának és megosztásának módját. A nagymértékű személyes adat kezelése miatt szükséges lehet DPO, vagyis Adatvédelmi Tisztviselő kijelölésére a program számára, aki felügyeli az adatvédelmi gyakorlatokat és biztosítja a GDPR követelmények betartását. Az oktatók és adminisztrátorok számára rendszeres adatvédelmi képzéseket kell biztosítani, hogy tisztában legyenek a legjobb gyakorlatokkal és előírásokkal. Rendszeres jogi auditok és belső ellenőrzések biztosíthatják a megfelelést.

Az **esélyegyenlőség és diszkriminációmentesség** alapelveinek érvényesítése a program minden szakaszában biztosíthatja, hogy minden résztvevő egyenlő esélyekkel vehessen részt a képzésben. Elengedhetetlen a diszkrimináció minden formájának kizárása, beleértve a nem, kor, etnikai hovatartozás, vallás és fogyatékoság alapján történő megkülönböztetést is. A fogyatékkal élők jogainak tiszteletben tartása szintén kulcsfontosságú. Az esélyegyenlőség és diszkriminációmentesség terén szükséges lehet egy esélyegyenlőségi akcióterv kialakítása, amely részletezi az egyenlő hozzáférés és bánásmód konkrét feladatait. Olyan mechanizmusokat szükséges létrehozni, amelyek lehetővé teszik a résztvevők számára, hogy jelenteni tudják az esetleges diszkriminációs eseteket, valamint biztosítani kell a panaszok gyors és hatékony kezelését. Ezen túlmenően, ahogyan azt már az anyag több ponton hangsúlyozta, a fogyatékkal élők számára készülő oktatási anyagoknak és helyszíneknek akadálymentesnek kell lenniük, valamint szükséges lehet egyéb speciális támogatási eszközök és módszerek alkalmazása.

A **minőségbiztosítás** terén a program számára szükséges lehet egy minőségbiztosítási terv és/vagy kézikönyv kialakítása, aminek folyamatos működtetése biztosíthatja a képzés színvonalát és folyamatos fejlesztését. A képzési program **akkreditációjának** megszerzése és fenntartása a vonatkozó nemzeti és nemzetközi szabványoknak megfelelően szintén szükséges lehet. Biztosítani kell az akkreditációs eljárások folyamatos karbantartását és megújítását is.

6. Mérés, értékelés módszertana és eszközeinek meghatározása

a. Célcsoportok igényeinek jobb megértését biztosító mérési és értékelési módszerek, eszközök meghatározása

A digitális kompetenciafejlesztési program sikeréhez elengedhetetlen, hogy pontosan megismerjük a célcsoportok igényeit és tanulási nehézségeit. A megfelelő mérési és értékelési módszerek és eszközök biztosítják, hogy a digitális kompetenciafejlesztési program folyamatosan igazodjon a célcsoport igényeihez és kihívásaihoz. Az előzetes felmérések, folyamatos értékelések és rendszeres visszajelzések alkalmazása révén a program rugalmasan és hatékonyan képes reagálni a résztvevők egyéni szükségleteire, biztosítva ezzel a képzés sikerességét és hatékonyságát.

Először is, az **előzetes igényfelmérések** segítségével feltérképezhetők a résztvevők előzetes igényei, illetve akár a tudásszintje, amiből következtetéseket lehet levonni az tanulási szükségleteikre vonatkozólag. Mérhetők továbbá a célcsoport tagjainak digitális készségei, érdeklődési körei és tanulási stílusa is. Az igényfelmérés legkézenfekvőbb módjai az anonim online és/vagy papíralapú kérdőívek alkalmazása lenne, amivel további lehetőség nyílna előzetes állapotfelmérésre a konkrét célcsoportokon belül. A kérdőíves adatfelvétel mellett pedig csoportos interjúk és/vagy fókuszcsoportos beszélgetések révén mélyebb betekintést nyerhetünk a résztvevők motivációiba, igényeibe és elvárásaiba. Az interjúk során fontos, hogy barátságos és támogató légkört teremtsünk, hogy a résztvevők őszintén megoszthassák gondolataikat.

A **program elindulását követően** pedig a folyamatos értékelés és visszajelzés érdekében diagnosztikai tesztek célszerű használni, amelyek feltárják a résztvevők aktuális digitális kompetenciáit és hiányosságait, amikből következtetéseket lehet levonni a kapcsolódó igényekre. Ezek az online vagy személyes diagnosztikai tesztek lefedik az alapvető digitális készségeket, és azonnali visszajelzést biztosítanak, előnyük, hogy rendszeradatként magukból az e-learning platformokból is kinyerhetők ezek. Emellett tanulási naplók és reflektív gyakorlatok segítségével követhetjük nyomon a résztvevők tanulási folyamatát és fejlődését, felmerülő problémáikat és konkrét vagy látens igényeiket az oktatás formájával és/vagy tartalmával kapcsolatban. A tanulási naplók rendszeres vezetése lehetőséget ad a

résztevőknek, hogy rögzítsék tapasztalataikat, nehézségeiket és sikereiket, és időről időre reflektáljanak saját fejlődésükre.

Rendszeres kérdőívek és felmérések alkalmazásával mérhetjük a képzési programmal kapcsolatos elégedettséget és a program hatékonyságát – **résztevői és oktatói oldalról is**. A rövid kérdőívek egyszerűek és gyorsan kitölthetőek, így az érintettek könnyen megoszthatják visszajelzéseiket. Az összegyűjtött adatok rendszerezése és elemzése révén jobban megérthetők a résztvevők és az oktatók igényei és a program hatékonysága. Az adatgyűjtési technikák között kvantitatív és kvalitatív módszerek egyaránt alkalmazhatóak.

Fontos, hogy a résztvevők mellett és az **oktatók folyamatos visszajelzései** is épüljenek be a program későbbi továbbfejlesztési folyamatába. A közös értékelések és visszajelzési megbeszélések során az oktatók megoszthatják tapasztalataikat és javaslataikat, amelyek segítségével folyamatosan javíthatjuk a program minőségét és relevanciáját.

b. Célcsoportok, képzésre jelentkezők és képzési résztvevők digitális kompetenciáinak megértését biztosító, valamint az előrehaladásának mérési és értékelési módszerei, eszközei

A digitális kompetenciafejlesztési program sikerének kulcsa, hogy a résztvevők fejlődését pontosan és megbízhatóan legyen képes mérni. Ennek érdekében többféle módszer célszerű alkalmazni, amelyek lehetővé teszik a különböző tanulási eredmények és készségek értékelését.

Előzetes tudásszint felméréséhez szükséges online és papíralapú kérdőívek alkalmazása a meglévő ismeretek, digitális készségek felmérésére. A kérdőívek legyenek egyszerűek és érthetőek, hogy minden résztvevő könnyedén kitölthesse azokat. Fontos, hogy az adatok anonim módon legyenek gyűjtve, hogy a résztvevők őszintén válaszolhassanak.

A képzés során rendszeres értékelési módszerek bevezetése van szükség, az egyes tananyagegységek és/vagy modulokhoz kapcsolódóan. Ezek lehetnek egyszerű, online kitölthető tesztek, esettanulmányok vagy egyszerű projektfeladatok is, de célszerű ezeknek valamilyen szintű kombinációja, mert önállóan egyik mérés sem ad teljes képet. Az összegyűjtött adatok rendszerezése és elemzése révén pontosan megérthetők a résztvevők igényei és a program hatékonysága.

i. ONLINE TESZTEK

Cél: Az elméleti tudás és alapvető digitális készségek felmérése.

- **Előnyök:**
 - Az online tesztek gyorsan kitölthetők és automatikusan értékelhetők, azonnali visszajelzést nyújtva a résztvevők számára.
 - Az eredmények könnyen mérhetők és összehasonlíthatók.
- **Hátrányok:**
 - Korlátozott mélységű betekintést nyújt. Az online tesztek főként az elméleti tudást mérik, és kevésbé alkalmasak a gyakorlati készségek és a kritikus gondolkodás felmérésére.
 - Előfordulhatnak technikai problémák, amelyek befolyásolhatják a tesztelés folyamatát.

ii. ESETTANULMÁNYOK, ESETTANULMÁNYMEGOLDÁS

Cél: A résztvevők problémamegoldó képességének és gyakorlati alkalmazásának értékelése.

- **Előnyök:**
 - Az esettanulmányok valós életből vett problémákat modelleznek, így a résztvevők gyakorolhatják a tanultak gyakorlati alkalmazását, az elsajátított kompetenciák valóban „működés közben” vizsgálhatók.
 - Elősegítik a kritikus gondolkodást és a komplex problémák megoldását.
- **Hátrányok:**
 - Időigényesség jellemzi ezeket. Az esettanulmányok oktatói előkészítése, résztvevői megoldása és értékelése időigényes lehet mind a résztvevők, mind az oktatók számára.
 - Az értékelésben előfordulhat némi szubjektivitás, ami befolyásolhatja az eredmények objektivitását, illetve a komplex problémákra nem feltétlen adhatók standard megoldókulcsok.

iii. EGYSZERŰBB PROJEKTFELADATOK, EGYÉNILEG VAGY CSOPORTOSAN

Cél: Az együttműködési és projektmenedzsment készségek, valamint a kreativitás és az önálló munkavégzés értékelése.

- **Előnyök:**

- Komplex készségek fejlesztésére alkalmas. A projektfeladatok fejlesztik az együttműködési, kommunikációs és projektmenedzsment készségeket, ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy az alapszintű készségek fejlesztésénél ez lehet, hogy túl összetett és komplex kihívás még a résztvevőknek.
- A résztvevők gyakorlati tapasztalatot szereznek, amely hasznos lehet a munkaerőpiacon.

- **Hátrányok:**

- A projektfeladatok nagyon erőforrás- és időigényesek lehetnek mind a résztvevők, mind az oktatók számára.
- A csoportos projektek során előfordulhatnak csoportdinamikai problémák, amelyek befolyásolhatják az eredményeket. Folyamatos mentori és/vagy facilitátori jelenlétre lehet szükség, ami növeli a komplexitást és a költségeket.
- Az kiértékelésben ennél az eszköznél is előfordulhatnak szubjektív, torzító elemek.

iv. TANULÁSI NAPLÓK ÉS REFLEKTÍV GYAKORLATOK

Cél: A résztvevők önreflexiójának és tanulási folyamatának nyomon követése.

- **Előnyök:**

- Elősegítik az önreflexiót és a személyes fejlődést, a saját vakfoltok és erősségek feltárását, tudatosítását. A résztvevők egyénileg követhetik és értékelhetik saját fejlődésüket.

- **Hátrányok:**

- Az önreflektív gyakorlatok értékelése szubjektív lehet, és nehezen mérhető.
- Nem minden résztvevő motivált az önreflektív gyakorlatok rendszeres vezetésére.

V. RÉSZVÉTEL ÉS MODUL TELJESÍTÉS

Cél: A képzés iránti elkötelezettség és az egyes tananyagegységek és modulok teljesítésének nyomon követése.

- **Előnyök:**

- A részvétel és a modulok teljesítése könnyen nyomon követhető és dokumentálható.
- Segít kvantitatívan felmérni a résztvevők elkötelezettségét és aktivitását, megtalálni a lemorzsolódási pontokat.

- **Hátrányok:**

- Korlátozott kiértékelési lehetőségei vannak. Csak a részvételre és a modulok teljesítésére koncentrál, nem ad átfogó képet a tudásról és készségekről.
- Előfordulhat, hogy a résztvevők csak a minimálisan szükséges részvételt teljesítik.

VI. TANÚSÍTÁSI LEHETŐSÉGEK

A képzés során szükséges egy egyszerű tanúsítási rendszer bevezetése, amely hivatalosan elismeri a résztvevők által megszerzett digitális kompetenciákat. A tanúsítványok különböző szinteken adhatók ki, attól függően, hogy a résztvevők milyen szinten sajátították el az egyes kompetenciákat. A tanúsítási rendszer legyen átlátható és objektív, hogy a megszerzett tanúsítványok hitelesek és értékesek legyenek a munkaerőpiacon és a mindennapi életben egyaránt.

A hiteles és objektív tanúsítási rendszer kialakítása kulcsfontosságú ahhoz, hogy a résztvevők által megszerzett digitális kompetenciák hivatalosan elismertek és értékesek legyenek a munkaerőpiacon és a mindennapi életben. Az alábbiakban bemutatásra kerülnek azok az ötletek és módszerek, amelyek hozzájárulhatnak egy megbízható és átlátható tanúsítási rendszer megvalósításához.

Az előző fejezet megállapításai alapján a tanúsítási feltétel ne a részvételt és az egyes modulok teljesítését, illetve ne is a standardizált tesztekot vegye alapul, hanem törekedjen a jártassági szintekhez kapcsolható kompetencialapú tanúsításra, így a tanúsítványok konkrét kompetenciák megszerzését képesek igazolni.

Ehhez szükséges azonosítani a DigComp kompetenciaterületeihez tartozó jártassági szintekhez olyan önállóan, a célcsoportok által megoldandó, egyszerű, életszerű feladatokat, amelyeknek az elvégzése végrehajtás közben vizsgálható, és amelyek alapján a tanúsítványok kiadhatók. Ilyen módon a kompetenciákat különböző szintekre bontva lehet tanúsítani, hogy pontosabban tükrözze a résztvevők tudását és készségeit, vagyis nem csak az alapszintű kompetenciafejlesztési programban, hanem a közép, haladó és mester szinteken is alkalmazható tanúsítási forma lehetne.

c. Képzési programok célkitűzéseinek teljesülését és eredményességének mérési, értékelési módszerei

A nagyszabású kompetenciafejlesztési programok hatékonyságának mérése kiemelt jelentőségű fontos, mivel potenciálisan több tízezer résztvevő fejlesztéséről lehet szó. A program sikerének átfogó értékeléséhez többféle mérési és értékelési módszer kombinációjára lehet szükség, amelyek segítségével pontosan nyomon követhető az előrehaladás és a hatékonyság. Az alábbiakban bemutatott módszerek középpontjában a program egészének eredményessége áll.

I. RÉSZVÉTELI ÉS BEVONÁSI ARÁNYOK

- **Cél:** A programban résztvevő személyek számának és aktivitásának nyomon követése.
 - Beiratkozási adatok: A beiratkozott résztvevők számának folyamatos nyomon követése és az új résztvevők arányának monitorozása.
 - Aktivitási adatok: A képzés során aktívan részt vevők arányának, a modulok teljesítésének és a feladatok leadásának nyomon követése.
- **Előnyök:**
 - Ezek az adatok könnyen gyűjthetők és elemezhetők, így gyors képet adnak a program részvételi arányáról és bevonási sikeréről.
 - Az aktivitási adatok valós idejű betekintést nyújtanak a program előrehaladásába.
- **Hátrányok:**
 - Nem adnak mélyebb betekintést a tanulási folyamat minőségébe vagy a résztvevők elégedettségébe.

ii. PROGRAMSPECIFIKUS HATÉKONYSÁGI MUTATÓK, KPI-OK

- **Cél:** A program hatékonyságának és célkitűzéseinek elérésének mérése konkrét mutatók alapján.
 - Készségfejlesztési mutatók: Az egyes modulok sikeres teljesítésének aránya és a megszerzett készségek száma.
 - Haladási mutatók: A program előrehaladásának mérése az előre meghatározott mérföldkövek és célok alapján.
- **Előnyök:**
 - Pontos és számszerűsíthető adatokat biztosít, amelyek segítenek a program sikerének mérésében.
 - Segít a program célkitűzéseinek nyomon követésében és értékelésében.
- **Hátrányok:**
 - A megfelelő és releváns KPI-ok meghatározása és később pontos mérése és nyomon követése bonyolult lehet, különösen nagy létszámú programok esetén.

iii. RÉSZTVEVŐI ELÉGEDETTSÉGI FELMÉRÉSEK

- **Cél:** A résztvevők elégedettségének és a programhoz való hozzáállásuk mérésére.
 - Felmérések és kérdőívek: Rendszeres felmérések készítése, amelyek a résztvevők elégedettségére, a képzési anyagok minőségére és a program hasznosságára fókuszálnak.
 - Ügyfélelégedettségi mutatók (*pl. NPS*): Az NPS segítségével mérhető, hogy mennyire ajánlanák a résztvevők a programot másoknak.
- **Előnyök:**
 - Közvetlen visszajelzést ad a résztvevőktől, amely segít a program minőségének javításában.
 - A kérdőívek és felmérések könnyen összeállíthatók és terjeszthetők.
- **Hátrányok:**
 - A résztvevők véleménye szubjektív lehet, és nem mindig tükrözi pontosan a program hatékonyságát.

- Előfordulhat, hogy alacsony lesz a válaszadási arány, ami torzíthatja az eredményeket.

IV. MUNKAERŐPIACI HATÁSVIZSGÁLAT

- **Cél:** A program által szerzett készségek munkaerőpiaci hasznosulásának mérése.
 - Foglalkoztatási és előléptetési adatok: A résztvevők foglalkoztatási helyzetének változása és előléptetési arányai a program elvégzése után.
 - Munkáltatói visszajelzések: A munkáltatók véleménye a programban résztvevők által megszerzett készségek és azok munkahelyi alkalmazhatósága alapján.
- **Előnyök:**
 - A munkaerőpiaci visszajelzések közvetlenül mutatják a program hatékonyságát és hasznosságát a valós világban.
 - Segít megérteni a program hosszú távú hatásait és eredményeit.
- **Hátrányok:**
 - A munkaerőpiaci hatásvizsgálatok hosszabb időt vehetnek igénybe, és az adatok gyűjtése bonyolult és költséges lehet. Az adatfelvételre és kiértékelésre szakosodott szakemberek allokációja szükséges.
 - A foglalkoztatási helyzet változásait külső tényezők is befolyásolhatják, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül a programhoz.

V. PROGRAM AUDITOK ÉS FÜGGETLEN ÉRTÉKELÉSEK

- **Cél:** A program átfogó és objektív értékelése külső szakértők által.
 - Rendszeres auditok: Független szakértők által végzett rendszeres auditok, amelyek a program szerkezetét, tartalmát és hatékonyságát vizsgálják.
 - Értékelési jelentések: Részletes értékelési jelentések készítése, amelyek tartalmazzák az audit eredményeit és javaslatokat a program fejlesztésére.
- **Előnyök:**
 - A független értékelések objektív képet adnak a program hatékonyságáról.
 - Az auditok és értékelések segítenek azonosítani a program erősségeit és gyengeségeit, elősegítve a folyamatos fejlesztést.

- **Hátrányok:**

- A független értékelések és auditok költségesek lehetnek.
- Az auditok és értékelések időigényesek, és időszakosan megszakíthatják a program működését.

Ezek a módszerek, illetve kombinációjuk biztosíthatják, hogy a kompetenciafejlesztési program egészének előrehaladása és eredményessége pontosan mérhető és értékelhető legyen. Az összegyűjtött adatok rendszerezése és elemzése révén pontosan megérthetők a program hatékonyságát befolyásoló tényezők, ami hozzájárul a program folyamatos fejlesztéséhez és sikeréhez.

7. Képzési programok karbantartása és fejlesztése

Az alábbiakban bemutatott ütemterv biztosítja, hogy a kompetenciafejlesztési program folyamatosan nyomon követhető és értékelhető legyen. Az ütemterv különböző időpontokban történő értékeléseket és visszaméréseket tartalmaz, hogy pontosan megértsük a program hatékonyságát és szükség esetén beavatkozásokat lehessen végrehajtani. A több tízezer embert érintő, nagyszabású kompetenciafejlesztési program sikeres karbantartása, aktualizálása és fejlesztése folyamatos és jól szervezett eljárásokat igényel, az alábbiakban bemutatásra kerülő, hozzávetőleges ütemterv szerint.

a. A kompetenciafejlesztési program elindulását követő 1 hónap után

- **Cél:** Az első tapasztalatok és kezdeti visszajelzések összegyűjtése.
- **Visszamérések:**
 - **Részvételi és aktivitási adatok gyűjtése:** Nyomon követni a beiratkozott résztvevők számát és az aktív résztvevők arányát.
 - **Kérdőívek és felmérések:** Rövid kérdőívek a résztvevők elégedettségéről, az első modulok minőségéről és a tananyag relevanciájáról.
 - **Oktatói visszajelzések:** Oktatói workshopok, interjúk és/vagy kérdőívek az első tapasztalatok megosztására és az esetleges problémák azonosítására.

b. A kompetenciafejlesztés első kifutó évfolyamánál, kb. 3 hónap után

- **Cél:** Az első kifutó csoportok eredményeinek értékelése és a program korai eredményeinek felmérése.
- **Visszamérések:**
 - **Jelenléti adatok:** A tananyagegységek és/vagy modulok teljesítésének alapvető aktivitási és statisztikai adatai.
 - **Záróvizsgák és/vagy tesztek statisztikai adatai:** Szabványosított tesztek és záróvizsgák a résztvevők tudásának mérésére.
 - **Részletes elégedettségi kérdőívek:** Átfogó kérdőívek a résztvevők elégedettségéről, a tananyag minőségéről és a tanulási élményről.

- **Projekt munkák értékelése:** A résztvevők által készített projekt munkák és esettanulmányok értékelése, amennyiben használt a program ilyen eszközöket.
- **Oktatói értékelések:** Részletes oktatói visszajelzések és javaslatok a program fejlesztésére.

c. A kompetenciafejlesztési program elindulását követő 6 hónap után

- **Cél:** A program középtávú eredményeinek és hatékonyságának felmérése.
- **Visszamérések:**
 - **Jelenléti adatok:** A tananyagegységek és/vagy modulok teljesítésének alapvető aktivitási és statisztikai adatai.
 - **Záróvizsgák és/vagy tesztek statisztikai adatai:** Szabványosított tesztek és záróvizsgák a résztvevők tudásának mérésére.
 - **Oktatói és résztvevői felmérések:** Részletes kérdőívek és felmérések a résztvevők és oktatók véleményének összegyűjtésére.
 - **Munkaerőpiaci hatásvizsgálat:** Előzetes adatok gyűjtése a program munkaerőpiaci hatásáról, például a résztvevők foglalkoztatási helyzetének változásáról.
 - **Független audit:** Külső szakértők által végzett félidős audit a program hatékonyságának és szerkezetének értékelésére.

d. A kompetenciafejlesztési program elindulását követő 9 hónap után

- **Cél:** A program háromnegyed éves teljesítményének értékelése és a hosszú távú hatások előzetes felmérése.
- **Visszamérések:**
 - **Jelenléti adatok:** A tananyagegységek és/vagy modulok teljesítésének alapvető aktivitási és statisztikai adatai.
 - **Záróvizsgák és/vagy tesztek statisztikai adatai:** Szabványosított tesztek és záróvizsgák a résztvevők tudásának mérésére.

- **Oktatói és résztvevői felmérések:** Részletes kérdőívek és felmérések a résztvevők és oktatók véleményének összegyűjtésére.
- **Munkaerőpiaci hatásvizsgálat:** Előzetes adatok gyűjtése a program munkaerőpiaci hatásáról, például a résztvevők foglalkoztatási helyzetének változásáról.
- **Független audit:** Külső szakértők által végzett félidős audit a program hatékonyságának és szerkezetének értékelésére.
- **Egyéb tevékenységek:**
 - **Szakmai fejlesztési programok:** Az eddigi eredmények és visszajelzések alapján új továbbképzési tanfolyamok és szakmai fejlesztési programok kidolgozása és előkészítése, akár indítása az oktatók számára.

e. A kompetenciafejlesztési program elindulását követő 12 hónap után

- **Cél:** Az éves eredmények átfogó értékelése és a hosszú távú fejlesztési irányok meghatározása.
- **Mérések:**
 - **Jelenléti adatok:** A tananyagegységek és/vagy modulok teljesítésének alapvető aktivitási és statisztikai adatai.
 - **Záróvizsgák és/vagy tesztek statisztikai adatai:** Szabványosított tesztek és záróvizsgák a résztvevők tudásának mérésére.
 - **Oktatói és résztvevői felmérések:** Részletes kérdőívek és felmérések a résztvevők és oktatók véleményének összegyűjtésére.
 - **Munkaerőpiaci hatásvizsgálat:** Előzetes adatok gyűjtése a program munkaerőpiaci hatásáról, például a résztvevők foglalkoztatási helyzetének változásáról.
 - **Független audit:** Külső szakértők által végzett félidős audit a program hatékonyságának és szerkezetének értékelésére.
- **Egyéb tevékenységek**
 - **Jövőbeli fejlesztési javaslatok:** Az éves jelentés alapján javaslatok előkészítése és kidolgozása a program jövőbeli fejlesztésére és bővítésére.

f. Folyamatos szakmai támogatás és tudásmegosztás, valamint a szakmai háttértámogatás módszerei és eszközei

A kompetenciafejlesztési program folyamatos szakmai támogatásának és tudásmegosztásának biztosítása érdekében egy átfogó és integrált rendszer kialakítása szükséges. Ez a rendszer több szinten működik, magában foglalva az online és offline platformokat egyaránt. Az online fórumok és közösségi média csoportok létrehozása lehetővé teszi az oktatók és a résztvevők számára, hogy bármikor megosszák tapasztalataikat, kérdéseiket és ötleteiket. Ezek a platformok közvetlen kommunikációs csatornákat biztosítanak, amelyek elősegítik a gyors információcserét és a problémák azonnali megoldását. Emellett rendszeres webináriumok és online workshopok szervezése is célszerű, ahol az oktatók és szakértők bemutatathatják legújabb kutatási eredményeiket és gyakorlati tapasztalataikat, hozzájárulva ezzel a tudás folyamatos frissítéséhez és bővítéséhez.

A mentorálási programok és szakmai tanácsadások szintén fontos szerepet játszanak a folyamatos szakmai támogatás biztosításában. Tapasztalt oktatók bevonása mentorokként, akik személyes útmutatást és támogatást nyújtanak a kevésbé tapasztalt oktatóknak, növeli a program hatékonyságát és az oktatók szakmai fejlődését. Ezen kívül külső szakértők és tanácsadók bevonása, akik naprakész ismeretekkel és gyakorlati tapasztalatokkal rendelkeznek, hozzájárulhat a legújabb oktatási trendek és technológiák integrálásához a képzési programba. Ezek az intézkedések nemcsak az oktatók felkészültségét növelik, hanem elősegítik a program folyamatos fejlesztését és naprakészen tartását.

i. MÓDSZEREK ÉS ESZKÖZÖK

A kompetenciafejlesztési program folyamatos szakmai támogatásának és tudásmegosztásának biztosítása érdekében az alábbi eszközök és módszerek kombinált alkalmazása célszerű, amelyek segítik az oktatók szakmai fejlődését és az egymás közötti tapasztalatcserét.

- **Oktatói segédletek:** Az oktatói segédletek olyan írásos anyagok, amelyek részletes útmutatást nyújtanak az oktatási modulok tartalmáról, a tanítási módszerekről és a gyakorlati alkalmazásokról. Ezek a segédletek tartalmazhatnak leírásokat, példákat, esettanulmányokat és tanítási tippeket, amelyek segítik az oktatók mindennapi munkáját.

- **Oktatói tudásbázis:** Az oktatói tudásbázis egy online platform, ahol az oktatók hozzáférhetnek a legfrissebb kutatási eredményekhez, szakmai cikkekhez és tanulmányokhoz. Ez a tudásbázis folyamatosan frissül, és lehetővé teszi az oktatók számára, hogy mindig naprakész információkhoz jussanak.
- **Oktatói gyakorlatok gyűjteménye:** Ez a gyűjtemény olyan gyakorlati feladatokat, projekteket és esettanulmányokat tartalmaz, amelyeket az oktatók felhasználhatnak a tanórák során. Ezek az anyagok segítenek a gyakorlati készségek fejlesztésében és a tananyag gyakorlati alkalmazásában.
- **Oktatóknak készülő videós tartalmak az oktatásmódszertanról:** Oktatói videók gyűjteménye, amelyek bemutatják a legújabb oktatásmódszertani megközelítéseket és technikákat. Ezek a videók lehetővé teszik az oktatók számára, hogy vizuálisan is megismerjék a különböző módszereket és azokat hatékonyan alkalmazzák a saját oktatási gyakorlatukban.
- **Oktatói fórumok**
 - **Online fórumok:** Online platformok, ahol az oktatók megoszthatják tapasztalataikat, kérdéseiket és ötleteiket. Ezek a fórumok lehetőséget biztosítanak az azonnali információcserére és a közös problémamegoldásra.
 - **Offline fórumok:** Rendszeres találkozók, workshopok és szemináriumok szervezése, ahol az oktatók személyesen találkozhatnak, és megoszthatják egymással tapasztalataikat és bevált gyakorlataikat.
- **Webináriumok, online workshopok:** Rendszeres webináriumok és online workshopok szervezése, ahol az oktatók és szakértők bemutatathatják legújabb kutatási eredményeiket és gyakorlati tapasztalataikat. Ezek az események interaktívak, lehetőséget biztosítanak a kérdések feltevésére és a közvetlen visszajelzésre.
- **Oktatói mentorprogramok:** Tapasztalt oktatók bevonása mentorokként, akik támogatást és útmutatást nyújtanak a kevésbé tapasztalt oktatóknak. A mentorprogramok személyre szabott segítséget biztosítanak, és elősegítik az oktatók szakmai fejlődését.

8. Fogalom és rövidítés jegyzék

- DigKomp 2.2 keretrendszer (*másnéven DigComp*) – Az Európai Unió aktuális uniós állampolgári digitáliskompetencia-kerete

9. Melléklet – hatályos jogszabályok

- Felnőttképzési törvény
 - 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről
 - 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról
- GDPR, adatvédelem
 - AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2016. április 27-i (EU) 2016/679 RENDELETE a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (*általános adatvédelmi rendelet*)
 - 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról